

ANT

**ANAYASAYI
ÇİĞNEME
KANUNU**

TÜSTAV

HAFTANIN NOTLARI

Keban'da işkence

■ Keban Barajı inşaatında çalışan işçilerin grev hareketlerinin Yargıtay tarafından kanunsuz sayılması üzerine 171 sayılı kanuna muhalefetten tutuklanıp üst mahkemece serbest bırakıldıktan 48 saat sonra, 17 işçi yeniden tevkif edilmişlerdir. Olaylardan sonra Keban adliyesinden bir yargıç ve bir savcı görevlerinden alınmış, yerlerine Elazığ'dan muvakkaten savcı ve hakim tayin edilmiştir. Tutuklanan işçilerin Keban hapishanesinden 3 - 4 saatte bir çıkarılıp dört kilometre mesafede kargah kur'an Elazığ polisine götürülerek işkence yaptırıldığı açıklanmıştır. Keban halkının yarısını teşkil eden işçilerin evleri geceleri bir kaç defa aranmakta, Keban'da 500 jandarma, 250 polis her on metrede bir nöbet beklemekte ve herkesten hüviyet sormaktadır. Yapı İş Sendikası Başkanı, cumhurbaşkanı Sunay'a bir telgraf çekerek olayları anlatmış ve «fili ve gayri-resmî örfi idare uyguluyor» diyerek bu kanunsuz duruma ve işkenceye son verilmesini istemiştir.

Mükafat!

■ Konya Ereğlisi'nde süzenlenen «Aşklar Gecesi»nin başlıca engelleyicilerinden biri olan Kaymakam Sabahattin Çakmakoglu, hemşehrisi Faruk Sükan tarafından mükafatın Ankara Vali Muavini'ğine getirilmiştir. ANT'ta Aşklar gecesi ile ilgili olarak yayınlanan haberi yalanlamak ve bu arada Sükan'ın övgüsünü yapmak gayretiyle tezkir gönderen Çakmakoglu'nun tezkirinin ard hesaplar taşıyan ifadesi, itiraz ettiğimiz asliye ceza mahkemesince de farkedilmiş ve tezkirinin sadece dörtte birinin yayınlanmasına karar verilmiştir. Hemşehrisi Sükan'a layık bir «solcu düşmanı» olan Çakmakoglu, huzun alamayarak tezkirinin «aym punto başlıkla yayınlanmadığı» iddiasıyla savcılığa başvurmuş ve ANT aleyhine yeni bir dava açtırmağa muvaffak olmuştur.

Faşizme devam

■ Alpaslan Türkeş'in genel başkan olmasından ve özellikle SS özentisi komandoların vahşi saldırılarından sonra taat bir nazi partisi haline gelen CKMP'nin olağanüstü kongresi Adana'da yapılmıştır. Kongrede «Ümmetçiler temsil eden üç hilalçilerle, «Bozkurtların temsilcisi olan «komandoslar sık sık dövülmüşlerdir. Kongrede CKMP'nin adının Milliyetçi Hareket Partisi olarak değiştirilmesi seçimlerden sonraya, ambleminin nazi svastikasına benzeyen üç hilal yada bozkurtla ay şeklinde değiştirilmesi ise genel yönetim kurulunun takdirine bırakılmıştır. Kongrede tam bir «führer» havası içinde hareket eden ve şahsına marslar söylettiren Türkeş konuşmasında faşizme ve nazizme karşı olduğunu belirtmek hücumunu duyurmuşsa da, CKMP'nin siyasi eylemine tam bir faşist parti olarak devam edeceği kongrenin genel havasından anlaşılmaktadır.

Sendika diktası!

■ Türk İş ile İşverenler Konfederasyonu'nun ortaklaşa hazırladıkları yeni İş Kanunu ve Sendikalar Kanunu tasarıları hakkında bir demec veren DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler «Yeni tasarılarla AP iktidarı Türk İş Konfederasyonu'nu çalışma hayatında diktatör ilan edecektir. DİSK, bu tasarıların kanunlaştırılmanması için her gün eylem içinde gerekeni yapacaktır» demiştir. DİSK Genel Sekreteri arkadaşımız Kemal Süller'in bu tasarılarla ilgili bir yazısı da 14. sayfamızdadır.

Adli hata örneği

■ Dosyası İstanbul Ağır Ceza Mahkemeleri ile Yargıtay ceza daireleri ve ceza genel kurulu arasında yıllarca dolandıktan sonra birliktişilerin ve dünya hukuk otoritelerinin lehteği mütalaalarına rağmen 6 yıl 2 ay hapse mahkûm edilen çilekş fikir suçlusu Şadi Alkılıç'ın davası hakkında dünyanın çeşitli üniversiteleri bilgi istemektedirler. Alkılıç davasının, bu üniversitelerde adli hata örneği olarak okutulacağı ifade edilmektedir.

Almanya'da protesto

■ Almanya'da Berlin Üniversitesi Genel Öğrenciler Komitesi, Berlin Teknik Üniversitesi Öğrenci Temsilciliği, Doğanlar Almanya Sosyalist Gençliği, Berlin Halk Kulübü, Alman Sosyalist Öğrenci Birliği, Türkiye'de Şadi Alkılıç'ın mahkûm edilmesi ve Türk halkına karşı teröre gidilmesi üzerine bir ortak protesto bildirisi yayınlamışlardır. Birer nüshası da Sunay'a, Demirel'e, Sükan'a, Yargıtay başkanlığına ve Şadi Alkılıç'a gönderilen bildiride «B'z anti-faşist güçler, Türk halkına karşı girişilen terör şiddetle protesto ederiz» denilmektedir.

Tural'ın durumu

■ Genelkurmay Başkanı Cemal Tural'ın durumu henüz açıklık kazanmamıştır. Günün konusu iken, 6 Filo'nun İstanbul limanını ziyareti ile başlayan olaylar, Tural'ın emekliliği konusunu ikinci plana itmiştir. Geçen hafta içinde de gezilerine devam eden, İsparta Eğitim Tugay'ında bütfe, or ve subaylara bir askerî atığı yanlış adım yüzünden, 1,5 kilometrelik «marş marş» veren Tural, son olayları kendi lehine kullanmak için de büyük çaba harcamaktadır. Olaylar durulunca Tural'ın emekli olup olmayacağı konusu yeniden günün sorunu haline getirilecek ve Demirel iktidarı, duruma göre bir karar verecektir. Bir hafta içinde Tural konusunda bir kaç defa fikir değiştiren Demirel'in nasıl bir yol izleyeceği henüz bilinmemektedir. Fakat Tural ısrarla yerinde kalacağını belirtmekte, tutum ve davranışlarıyla görevinden ayrılmaya pek niyetli olmadığını ortaya koymuş bulunmaktadır. Tural'ın istikbali konusundaki son kararı, Demirel ile Sunay arasında 22 Mart'tan önce yapılacak görüşme tayin edecektir.

Skandal

■ İstanbul İktisat Fakültesi profesörlerinden Yüksel Üiken'in «İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Özel Yüksek Okulu'nda geçen haziran döneminde sınav sonuçlarının değiştirildiği» yolundaki iddiası Milli Eğitim Bakanlığı'na incelenmiş ve 111 öğrencinin sınav geçmediği anlaşılmıştır. Bakanlık, buna rağmen, okul hakkında herhangi bir işlem yapmadığı gibi, öğrencilerin mart ve nisan aylarında, güz ve şubat dönemi sınavları karşılığı yeniden sınavlara girmelerini kararlaştırmış, mıftı kalkanların kimler olduğunu da açıklamamıştır.

Almanya'da geroçnlik

■ Almanya Federal Parlamentosu'nun cumhurbaşkanlığı seçimi için Batı Berlin'de toplanma kararı abması, doğu ve batı blokları arasındaki gerginliği artırmıştır. Doğu Almanya, federal parlamentosunun bu kararına karşılık, siyaset adamlarının kara yolundan Batı Berlin'e gitmelerini yasaklamıştır. Cumhurbaşkanı seçiminin Berlin'de yapılmasında ısrar edildiği takdirde şimdiye kadar alınmış olanlardan başka tedbirlere de başvurulacağı Doğu Almanya tarafından açıklanmıştır. Bilindiği gibi savastan sonra Batı Almanya'nın başkenti Bonn olmuştur. Federal Almanya'nın cumhurbaşkanı bu defa Berlin'de seçmeğe kalkışması, Hitler dönemi özlemi olarak kabil edilmiştir. B. Almanya bu kararında ısrar ettiği takdirde, Orta Avrupa'da çok yakında büyük karışıklıklar çıkması muhtemeldir. Zira, Amerikan kuvvetlerinin Federal Almanya askerleriyle birlikte Çekoslovakya sınırında askeri bir tatbikat yapması bölgede durumu büyük ölçüde gerginleştirmiş bulunmaktadır.

Özel Harp Okulu

■ Ankara'da bir avukat-yüksek mühendis «Özel Harp Okulu» açmak üzere harekete geçmiştir. Bir basın toplantısı ile teşebbüsünün gerekçesini açıklayan İzzettin Siller'e Milli Eğitim Bakanı Ertem bir demecle cevap vererek «Özel harp okulu açmak için yapılan teşebbüs gayriciddi» demiştir. Siller ise, müracaatına resmen bir cevap verilmeden bakanın bu şekilde demec vermesini gayriciddi bulduğunu söylemiştir. Bütün bu tartışmalar, aslında özel yüksek okullar meselesinin temelden gayriciddi olduğunu ispat etmektedir.

Bütçe ve Zam!

Hükümet 1968 bütçesinin açıklanmasından sonra 1969 bütçesinin de açık vereceğini anladığından sigara, içki, alkol ve tütün gibi tekel maddelerine yeni zamlar yapmıştır. Zam oranı sigaralarda ortalama yüzde 22,47, filitrelerde yüzde 38,46, içkilerde ortalama yüzde 10'dur. Böylece, devlet harcamalarının bütün yükü yine vasıtalı vergiler yoluyla dar gelirli vatandaşın sırtına yüklenmiş bulunmaktadır. Oysa, Kaldor raporunda da açıklandığı gibi, devletin finansman kaynaklarından en önemli yüksek tarım gelirlerinin vergilendirilmesi olmak lazımdır. Fakat sırtını kapitalistlere ve toprak ağalarına dayayan AP iktidarının Maliye Bakanı Cihad Bilgehan, yüksek gelirleri vergilendirmek yerine fakir fukaranın bütçesine el atmak suretiyle temsilcisi olduğu sınıflara karşı görevini yerine getirmiştir. Tekel maddelerine yapılan zamlandıran sonra diğer ihtiyaç maddelerinin, kiralara ve taşıt ücretlerinin de zam görmesi beklenmektedir.

FKF'li gençlerin tütün yürüyüşü

Ege tütün piyasasında oynanan oyunları halka daha yakından anlatmak üzere Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun 90 üyesi bir gezi yapmışlardır. Beşbin kişilik katıldığı iki miting düzenleyen gençler, ayrıca yüzden fazla köyü gezerek görüşlerini açıklamışlar ve tütün ekicilerinin durumlarını öğrenmişlerdir. FKF Liderleri, ayrıca, tütünde oynanan oyunları ve ekicinin durumunu anlatan bir rapor hazırlamaktadırlar. Yukarıdaki fotoğrafta FKF'li gençler, halkla birlikte tütün yürüyüşü yapılarak görülmektedir.

İki yıldönümü

■ 1961'de kurulan Türkiye İşçi Partisi bugün sekiz yılını doldurarak dokuz yaşına girmiştir. Kurulduğu günden beri egemen çevrelerin çeşitli tertiplerine ve saldırılarına rağmen siyasal hayatını binbir güçlüğü göğüs gererek sürdüren Türkiye İşçi Partisi geçtiğimiz yıl içerisinde iç çekimlere sahne olmuş ve üstüste iki büyük kongre yapmak zorunda kalmıştır. Ancak bu çekimlerin Türkiye İşçi Partisi'ne mensup kitleleri de daha bilinçli ve daha devrimci bir niteliğe kavuşturduğu şüphesizdir. Öte yandan, devrimci sendikalar tarafından Türk İş Konfederasyonu'na karşı 13 Şubat 1967'de kurulan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) de kuruluş yıldönümünü genel merkezde mütevazı bir törenle kutlanmıştır. Gerek Türkiye İşçi Partisi'ni, gerekse DİSK'i devrimci eylemlere karşı bas-kıların artırılacağı önümüzdeki dönemde büyük görevler ve sorumluluklar beklemektedir.

Küba gerçeği

■ Amerika'nın Ohio Eyaleti Senatörü Stephen Young, Washington'da bir demec vererek, Küba'lıların hemen hepsinin Castro rejimini desteklediklerini belirtmiş, «Yıllardan beri Küba'ya karşı yerleşmiş olan önyargılarımız, Havana ile doğrudan doğruya temaslarımızın kesilmesinden ileri gelmektedir» demiş ve Amerika'nın Küba ile yeniden diplomatik ilişkiler kurmasını istemiştir.

Kirlî çamaşırlar

■ «Meclis, hükümeti küçük düşürme» iddiasıyla gazeteciler hakkında ardarda dâvalar açılırken parlamenterlerin bizzat kendileri birbirlerinin kirlî çamaşırlarını dökmeye devam etmektedirler. Millet Meclisi'nde TBMM bütçesinin görüşülmesi sırasında MP'li Hasan Latif Sarıyüce de, AP Çorum Senatörü Safa Yalçuk'un bir firmadan 5 milyon lira rüşvet istediğini iddia etmiştir. İddiaya göre Yalçuk rüşveti bir telekomünikasyon ihalesinde almıştır. Ayrıca, Yalçuk'un milletvekili ve senatörlere dağıtılmak üzere bu firmadan 130 adet gömlek aldığı, fakat bunları dağıtmadan piyasaya sürdüğü de iddia edilmektedir.

Sükan'ın ülkesinde

■ İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın memleketi olan Konya E-reğlisi'nde halk yine Sükan'ın polislerinin zulmüne isyan etmiştir. Bir şoförün karakolda dövülmesi üzerine binlerce kişi hesap sormak için Ereğli Emniyet Amirliği'ni basmışlardır. Halkın bu protestosuna, polisler, Sükan'a yakışır biçimde cevap vermişler ve ateş açarak iki kişiyi öldürmüş, dört kişiyi de ağır yaralamışlardır. Bu cinayetler karşısında galeyana gelen halk Emniyet Amirliği binasını benzin dökerek yakmıştır. Askeri birliklerin müdahale ederek bastırmaya çalıştıkları olaylar sırasında Konya Emniyet Müdürü de dövülmüş, arabası ateşe verilmiştir.

Sendikaları işgal

■ Sarı sendikacılığın gelişmesi karşısında sendikalara güveni kalmayan işçiler arasında yeni hareketler başgöstermektedir. Son olarak otel, lokanta ve eğlence yerlerinde çalışan işçiler adına «İşçi Direnme ve İşgal Grubu» adı altında bir örgüt kurulmuş ve çok yakında işçiye hizmet etmeyen sendikaların işçiler tarafından işgal edileceği bir bildiri ile kamuoyuna açıklanmıştır.

Öğretmen yürüyüşü

■ Öğretmen kıyımını ve Amerikancı eğitim politikasını protesto etmek üzere Ankara'da düzenlenen Öğretmen Yürüyüşü'ne Türkiye'nin dört bir yanından gelen 25 bin öğretmenin katılmıştır. Yürüyüşte Hasan Ali Yücel ve İsmail Hakkı Tonguç'un konuşmalarından pasajlar da ihtiva eden 300'e yakın döviz taşınmış, ayrıca 6. Filo'yu protesto eden konuşmalar da yapılmıştır. İçişleri Bakanı'nın ve Milli Eğitim Bakanı'nın önlemek için ellerinden gelen gayreti esirgemedikleri yürüyüşle ilgili bir röportajı önümüzdeki hafta yayınlayacağız.

Bir CIA ajanı daha

■ Amerika'nın yakın doğudaki diplomatik temsilciliklerine CIA ajanlarının tayinine devam edilmektedir. Türkiye Büyükelçiliği'ne Komer'in getirilmesinden sonra Atina Büyükelçiliği'ne de, Philip Talbot'un istifasından sonra CIA'nın eski şeflerinden William Quinn'in atanacağı bildirilmektedir.

Yüzkarası !

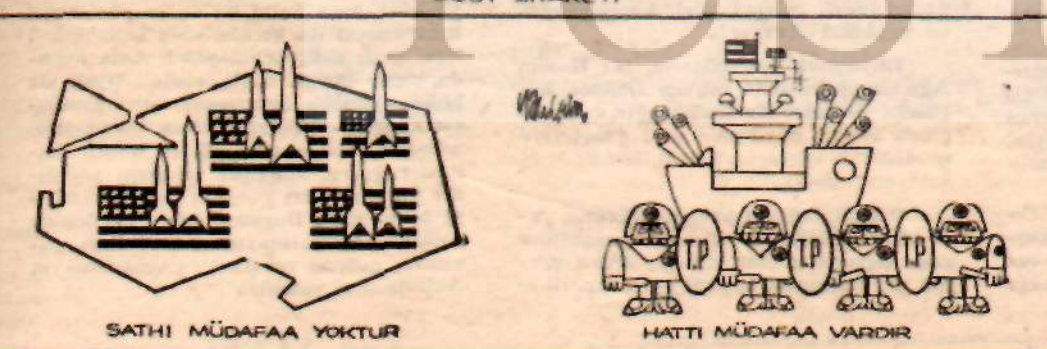
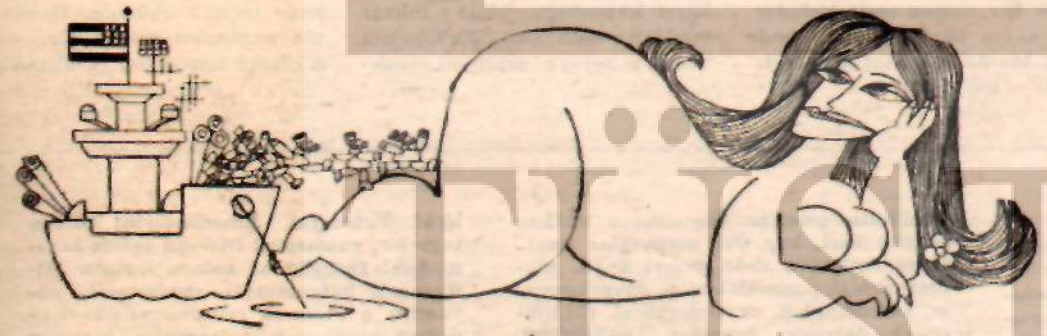
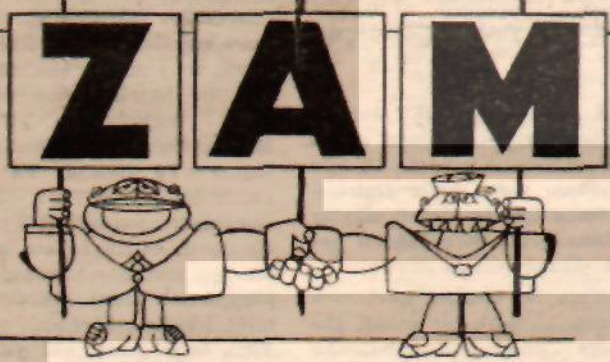
ŞUBAT 1969'a damgasını vuran üç kara olay: 6. Filo'nun ziyareti, Tekel zamları ve Anayasa Nizamını Koruma Kanunu... Her biri AP için başlı başına bir yüzkarası olan bu olaylar, birlikte mütalaa edildiği takdirde, AP'nin yeni seçime giderken izleyeceği politikayı açık seçik ortaya koymaktadır. Amerikan Altın Filosu, gelişğin bütün direnişine rağmen yine Boğaz sularına demirlemiş, Yankee bahriyelileri Türk askerinin ve polislerinin himayesinde karaya çıkarak boğaz otellerinde Türk kadınlarıyla gülmeye binbir gece âlemi yapmışlardır. Amerika'nın 6. Filo ziyaretleri konusundaki küstahlığı ve AP iktidarının teslimiyeti o derece varmıştır ki, Amerikan Dışişleri Bakanlığı «Amerikan 6. Filosuna bağlı dört geminin İstanbul'u ziyareti sırasında Türk makamlarının gösterdiği kusursuz işbirliğini» övmüş, daha da ileri giderek «Türkiye'de şiddetli Amerikan aleyhtarı gösteriler kaydedildiği yolunda herhangi bir haber alınmadığını» belirtmiştir. Bu arada, 6. Filo'nun bundan böyle Türk limanlarına davetsiz gelmeyeceği yolundaki hayal mahsullü bir haber de, iktidar çevrelerince büyük bir telaşla yalanlanmıştır. Bu gelişmeler, iktidara emperyalizmin dümen suyundan asla ayrılamayacağını ve gelecek seçimlere de Amerika'nın himayesi altında gireceğinin inkâr kabul etmez kanıtıdır.

ALTINCI Filo'nun ziyareti dolayısıyla sokakta direniş hareketleri sürüp giderken Millet Meclisi, 1969 mali yıl bütçesini görüşmeye başlamıştır. Geçen yılın açıkla kapanmış olan bütçesinden sonra yeni getirilen bütçe de 4 milyar liraya yakın açıkla tezgahlanmaktadır. Gelir ve gider hanelerini dolduran gösterişli rakam kalabalığına rağmen 1969 bütçesi, aslında AP iktidarı için bir iflas belgesidir. Kamu harcamalarının artışına karşılık, kapitalizmle gartlanmış özel sektörcü ekonomimizde aynı oranda kalkınma sağlanmadığı için kamu gelirleri daima düşük seviyede kalmaktadır. Üstelik dünya konjonktüründeki son gelişmelerden sonra Amerika'ya ve NATO'ya bağımlılığı adamakıllı artan AP iktidarı, son NATO toplantılarında yeni askeri harcama taahhütleri altına girmiştir. Vergi kaçakçılığının önlenmesi ve tarım gelirlerinin vergilendirilmesi gibi kaynaklara da iktidarın sımsal bağları dolayısıyla bir türlü el atılamadığından, bu iflas bütçesinin bütün yükü yine fakir fukara Türk halkının sırtına yüklenmektedir. Ne var ki, bütün bu iflas manzarasına rağmen, AP iktidarı 1969 seçimlerini kazanabilmek için Amerika'dan sağladığı bazı yeni kredilerle ekonomideki kesin çöküşü 1970'e, yani seçim sonrasına ertelemeye muvaffak olmuştur.

SEÇİM yolculuğunda AP'nin iç politika ile ilgili olarak getirdiği en önemli yenilik, uzun süreden beri sözü edilen Anayasa Nizamını Koruma Kanunu Tasarısı'nın nihayet Cumhurbaşkanı Sunay'ın da gayriresmî onayı alınarak parlamentoya sevk edilmesi olmuştur. Tasarının amacı, anayasa nizamını korumak değil, kelimenin tam anlamıyla «ayaklar altına almak»tır. Gerçekten de, bu tasarı, bundan önce zaman zaman hazırlanan, bazıları kanunlaşan terör tasarılarına rahmet okutacak kadar şiddetli bir istibdat belgesidir. AP, bu tasarı ile, sadece temsil ettiği egemen sınıfları sosyalist hareket karşısında bir dokunulmazlık zırhına büründürmekle kalmayıp, aynı zamanda velinimetli Amerika'ya karşı son zamanlarda şiddetlenen anti - emperyalist mücadeleyi de ezmek, seçimlere so' alternatifli ortadan kaldırarak girmek kararındadır. Böyle bir tasarı kanunlaşabilir mi? Kanunlaşsa bile, Anayasa Mahkemesi'nden geçebilir mi? Sanmıyoruz. Ancak Süleyman Bey'şunu kafasına iyice yerleştirmelidir ki, böyle bir tasarı kanunlaşıp da yürürlüğe girecek olursa, Türkiye'nin anti - emperyalist ve sosyalist güçleri herhalde teröre boyun eğmeyecek, anayasanın tanıdığı direnme hakkını sonuna kadar kullanacaklardır. Çünkü sosyalist ve anti - emperyalist hareket meşruluğunu Süleyman Bey'in kanunlarından değil, tarihten almaktadır. Ve bu hareket, tarih önünde asıl suçlu olan Süleyman Bey ve benzerlerine karşı asla «güleryüzlü» olmayacaktır!

GÖZ GÖRE
YALÇIN GÖRE ÇETİN

"AMERİKALILAR TÜRK MAKAMLARI İLE MÜKEMMEL BİR İŞBİRLİK YAPMIŞLARDIR."
- ABD. DİŞİŞLERİ SÖZCÜSÜ -

Türk kadını yürüyor: «Ya İstiklal Ya Ölüm»

Toplum polisleri bir genç sürüklüyor

ANAYASAYI ÇİĞNEME KANUNU

ALTINCI Filo ilan edildiği gibi günü gününe, saatine Boğaz sularına girdi. Anti - emperyalist gençlik de, önceden ilan ettiği gibi, Türkiye'nin bağrında habis bir ur gibi beliren 6. Filo'ya karşı direnişe geçerek bu memleketin sahipsiz olmadığını dosta düşmana gösterdi.

Hafta sonunda Adana'da verdiği demeçte 6. Filo ile ilgili olayları yorumlayan CIA yetiştirmesi büyükelçi Komer şöyle di-yordu:

«Ben de sizler gibi, bu olay-lardaki gerçekleri öğrenmeye çalışıyorum. Protesto hareket-lerinin vüsatı hakkında kesin bilgi sahibi olabilmemiş değilim. Bu konuda çeşitli ve birbirleriyle zıt görüşler ortaya atılmakta-dır. Bir yandan Amerikan filo-sunun gelişini protesto eden öğ-renci kuruluşlarının sayısının 22 olduğu ifade edilirken, diğer yandan bu kuruluşların bütün öğrencilerin ancak yüzde üçünü temsil edecek güçte oldukları haber verilmektedir. Bu bakı-mdan protesto hareketlerinin ne derecede kadar Türk kamuoyu-nu temsil ettiğini öğrenmeğe çalışıyorum.»

Türkiye'ye gelirken yüzüne tükürülen, Ankara'da arabası yakılan, İstanbul'da köşe bucak kaçırılan, İzmir'de ölü kesilen Komer'in Türkiye'deki Ameri-kan aleyhtarlığı hakkında bu-güne kadar yeterli bilgi alama-maktan söz etmesi, doğrusu, CIA ajanlığı şamına yakışmamakta-dır.

Hele Amerikan Dışişleri Ba-kanlığı'nın 6. Filo ile ilgili a-çıklaması bir şaheserdir:

«Amerikan Konsolosluğu, Al-tıncı Filo'ya bağlı gemilerin i-yaretinin başarılı olduğu görü-lmektedir. Amerikalılar Türk makamlarından mükemmel bir işbirliği görmüşlerdir.»

Ne başarı! Ne başarı! Mürettebatını ancak binlerce askerin ve polisin himayesi al-tında karaya çıkartabilen bir Altıncı Filo! Görüldükleri her yerde erlerinin suratına tükürülen bir Altıncı Filo!

Kargılamış böylelerine başarı değil, kelimenin tam anlamıyla «hezmet!» demek lazımdır.

Ancak Amerikan hariciyesi bir noktada haklıdır. Eğer ba-şarının ölçüsü, misafir gidilen

ülkenin halkı tarafından hoş karşılanmak değil de, resmi ma-kamlardan hüsnü kabul gör-mek, polis himayesi altında da olsa sabahlara kadar içkili, ka-dınlı eğlenmek ise elhak 6. Filo büyük zafer kazanmıştır.

Vali Vefa Poyraz Amerikalı-lara toz kondurmamak için gün-lerce önce şehirde olağanüstü tedbirler almıştı. Belediye Başkanı Fahri Atabey İstan-bul'a gelmesini dahi beklemeye-den helikopterle Altıncı Filo'ya uçarak Amerika'nı efendilerine «Hoş geldiniz!» bastırması, kafa-sına bir de Amerikan kasketi geçirerek objektiflere poz ver-miştir.

Evet Amerikan hariciyesi yerden göğe kadar haklıdır. Gerçekten de Amerikalılar Türk makamlarından mükem-mel bir işbirliği görmüşlerdir. Gerçi bu defa Teknik Üniversi-te'nin karşısında Opera Otel'i iş-lememiştir ama Boğaz'ın ten-ha köşelerindeki oteller gece gündüz Amerikalılara çalmış-tır. Denize nazır bütün otel o-dalarını kapatan Yankee'ler içe-riye hiçbir Türk'ün kabul edil-medığı binbir gece âlemleri dü-zenleyerek eğlenmiş, hattâ 6. Filo Komutanı Amiral Charbo-natt, bir dansözle karşılıklı gö-bek atmıştır. Haber Ajansı'nın bildirdiğine göre, Büyük Tarab-ya Otel'i'nde 400 Amerikalı de-nizci subay ve erin katıldığı parti gece yarısına kadar de-vam etmiş. Amerikalılardan pek

çoğu yanlarındaki kadınlar-la birlikte geceyi otelde geçir-mişlerdir.

Halkın tepkisine rağmen A-merikalılara İstanbul'da böyle şark âlemleri yapma imkânı sağlayan Demirel'e, Sükan'a, Poyraz'a, Atabey'e Washington ne kadar teşekkür etse azdır.

Ama dostluk (!) uğruna büt-ün bunlar olurken, aynı idare-ciler, devrimci gençlikle polisi karşı karşıya getirmekte, top-lum polisine gençleri kırdırma-kta tereddüt etmemişlerdir. Nite-kim 6. Filo'yu protesto için ya-pılan yürüyüş sonunda Taksim Meydanı'nda gençlerin üzerine kalkanlı, coplu toplum polisleri saldırmış, harekete katılan bütün gençler, işçiler, görevli gazeteciler o sırada toplantı ye-rinden geçmekte olan kendi ha-linde vatandaşlar dayaktan ge-çirilmiş, yakalanıp arabalara bindirilenler yolda da dövülmüş, dayak faslına emniyette de de-vam edilmiştir.

Vali Vefa Poyraz, SS kitala-rına yarası vahşetten sonra kendisini temize çıkartmak için «Toplum polisi emir dinlemi-yor. Onun için bu üzücü olaylar meydana geldi. Ben şahsen po-listen şikayetçiyim» demiştir.

Vali'nin bu kendini kurtarma çabasına karşılık bir sabah ga-zetesine açıklamada bulunan emniyet görevlilerinden biri «Polis her zaman emir kuludur. Bize sayın büyüklerimiz emir verir, biz de bunu tatbik ederiz.

İleride bu olaylar dava konusu olduğu takdirde bu gün emir ve-ren sorumluların (Biz emir ver-medik. Polis işgüzarlık etmiştir) dediğine çok şahit olduk. Biz de kendimizi ileride savunmak için verilen emirleri teype aldık saklıyoruz» demiştir.

Öyle anlaşılmaktadır ki, an-ti - emperyalist ve devrimci ey-lemelere karşı girişilen baskı ha-reketlerinin veballını âmirler de, memurlar da artık farketmeğe başlamıştır. Ama bir gün hesap sorma anı gelince, kanun-suz emri verenler kadar, ka-nunsuz emre bile uyanlar da sorumluluktan kurtulamaya-caktırlar.

6. Filo'ya karşı girişilen pro-testo hareketleri, polis baskı-na rağmen hemen her gün yürü-yüş, miting, bildiri dağıtma, a-fiş yapıştırma şeklinde sürdü-rülmüştür. Öğrenci kuruluşları-nın ortaklaşa düzenledikleri yü-rüyüşler yanında dikkati çe-ken bir hareket de, devrimci Türk kadınlarının Hürriyet Meydanı'ndan Sultanahmet'e kadar «Ya İstiklal Ya Ölüm» yazılı bir siyah Türk bayrağı taşıyarak yaptıkları yürüyüş olmuştur. Mitingte kız öğrenci-ler, işçi kadınlar konuşarak em-peryalizme karşı mücadele az-mini belirtmişlerdir. Siyah Türk bayrağının, elli yıl önce Halide Edip'in emperyalizme karşı konuştuğu yerde tekrar meydana çıkması, Türkiye'nin nereden nereye geldiğini, işbir-

DEMİREL
- Anayasaya suikast -

likçilerin elinde ne kadar geri-lere götürüldüğünü ortaya koy-muştur. Ancak siyah Türk bay-rağı, aynı zamanda, Türk kadı-nın Halide Edip'in mücadele he-yecanını bugün de taşıdığını da ispatlamıştır.

Direniş hareketleri içinde en spektaküler olanı ise Beyazıt Kulesi'ne «Vedat Demircioğlu» bayrağı çekilmesi olmuştur. Gençler kırmızı bir zemin üze-rine Vedat Demircioğlu'nun res-mi bulunan bayrağı, bağımsız-lık mücadelesinin sembolü ola-rak İstanbul'un en yüksek uçla-rından birinde dalgalandırmış-lardır. Ancak anti - emperya-list ve devrimci mücadeleyi kit-leler nezdinde sarsmak için fir-sat kollayan gerici ve iktidarcı basın ertesi gün Beyazıt Kule-si'ne «Kızıl bayrak» çekildiği yaygarasını kopartmışlardır.

«Kızıl Bayrak» teması daha sonraki günlerde de Amerika-nofil ve sermaye uşağı çevre-lerde ısrarla işlenmiş, Türkiye'nin bugünden yarına bir kızıl diktanın boyunduruğu altına gi-

ÇAĞRI

Orospu denen yurttaşlarımız;

Siz ki, bu bozuk düzenin en çile-kes, en bozuk takımındanınız; siz ki, bu para çarkının içinde kadınlığı, ana-lığı paralamış analarsınız, kadınlarsı-nız, sizi bu yollara koşan düzenin başdüzenebazı Amerika'nın veletlerine... dürmeyin kendinizi!..

Siz ki, adı sermaye'ye çıkmış ağır-işçilersiniz, sizi insanlıktan, kişiliği-nizden, sevginizden yabandıran bağsermayeci Amerika'nın oğlanlarıyla, milyon verseler, oynaşmayınız, yatıp kalkmayınız!

Sizin için geliyorlarmış, bazı ta-bii ihtiyaçlarını gidermek için geliyor-ların buraya!.. 1946'da o Missouri ce-derhasının ağırlanışında, Abanoz sokağı

Coni'lerin şerefine baştanbaza badana ettirile beri, hep sizi sürüyorlar öne!.. Oysa Amerika sade sizleri değil, ma-denlerimizi, pamuklarımızı, davarlarımızı, petrolümüzü, zeytinlerimizi, tütünümüzü, dağımızı, taşımızı, göğümüzü, geçmişimizi, geleceğimizi, her şeyimizi, ve hepimizi üzüyor!..

Duydunuz mu, bilmem, bir Hanım Ağa'nın Sultanında inliyen Gölüce Kö-yünde, 18'inde bir kadıncağız, kuca-ğında bebesi, duydunuz mu? gazeteciye ne dedi? N'ışliyyim? dedi, kendimi mi satayım? dedi!..

O kadıncağızın namusu uğruna, ya-ni sizin yitirdiğiniz insanca yaşantının anısı uğruna, n'olur, orospu denen sev-gili yurttaşlarımız, boykot edin Amerika-

hya!.. Yatmayın Amerikalıyla! Milyon verseler, yatmayın! Defedin onları kapı-nızdan! Defedin ki onları, kırmızı bil-menmeli balmumuyla yurdumuza, yu-vamıza o Vietnam cellâtlarını davet e-denler utansınlar, arlansınlar, kızarsın yüzleri! Ama belki de onlar yüzlerinin kızarmasını da komünistlik belledikleri için, orah olmuycaktırlar!.. Ama aslın-da onlar burah değil, orah... Oysa siz halis - muhlis burahsınız, yurttaşımız-sınız, ağır - işçilerimizsiniz, çilekesleri-mizsiniz, sizler uğradığınız bunca ka-hura rağmen, aldığınız solugun, yediği-niz somunun, bu güzelim yurdun kadri-ni bilirsiniz!.. Dayanın bre, kardeşler, n'olur, yanaştırmayın Amerikalıyı ya-nımıza, milyon verseler, yanaştırmayın Amerikalıyı yanımıza!..

Can YÜCEL

Amerikalı
denizciler
çilginca
eğlenerek
kurtlarını
döktüler

Yellowish, with
white lamellae
on the inner side
of the leaf, the
leaf is yellowish
on the outer side
of the leaf, the
leaf is yellowish
on the outer side
of the leaf.

FOR THE RECORD

Ve Yankee'ler eğleniyor...

receği havam yaratılmak istenmiştir.

Başlangıçtan beri anti - emperyalist ve devrimci hareketleri «bir avuç öğrencinin marifeti olarak gösteren gazetelerin böyle birden bire panîğe kapılmaları bir çok kimselere çelişme gibi görünmüşse de, çok geçmeden takke düşmüş, kel görünmüştür. Özellikle iktidarın yarı resmi organı Son Havadis Gazetesi'nin yürüttüğü «Kızıl Bayrak», «Kızıl Diktatör» tehlikesi kampanyasının hemen ardından MTTB'nin gayretiyle bazı aldatılmış kimseler Hürriyet Meydanı'nda toplanarak devrimcilere gözdağı verilmeğe istenmiştir.

Bu karga - devrimci gösterilerin hemen ardından da gazetesinin manşetlerinde bir haber ispatı vücut eylemiştir: «Nizamı Koruma Kanunu Tasarısı Meclise Geldi!»

Böylece 6. Filo ziyaretlerinin, Amerikan kışkırtmalarının ardından bir oyun daha meydana çıkmıştır. İktidar uzun süreden beri çeşitli adlar vererek hazırladığı bu terör kanununu meclise sevk edebilmek için uygun zamanı kollamış, nihayet «Kızıl Bayrak», «Kızıl Diktatö» uydurmalarının çıkarıcı çevrelerde henüz bilinçlenmemiş kitlelerde yarattığı panik havasından istifade ederek kanunu meclise sevk etmiştir.

Cumhurbaşkanı Sunay'ın da gayriresmî onayı alınarak meclise sevkedilen ve asıl amacı sosyalist ve anti - emperyalist yayınları sürdürmek, devrinin eylemleri ezmek olan tasarı hukukun genel kurallarına aykırı olarak bir yandan yepyeni suçlar ihdas etmekte, öte yandan da bu suçların kapsamını alabildiğine genişletmektedir. Adı Anayasa Nizamını Koruma Kanunu değil, «Anayasayı Çiğneme Kanunu» olmak gereken bu tasarının getirdiği müeyyideler özetle şöyledir:

1 — Muhtelif sınıf veya zümreleri birbirli aleyhine tahrik ve tesvik edenler, mezhep, ırk ve dil ayırımına, yahut bölge esasına dayanan bölücü faaliyet-

lerde bulunanlar toplusunun bir sınıf veya zümresini kötüleyenler 1 yıldan 5 yıla kadar, bu fiillerin işlenmesi sırasında fiili çatışma vukua gelmiş veya silah kullanmışsa ceza 5 yıldan 10 yıla kadar ağır hapisle cezalandırılır.

2 — Komünizmi veya anarşizmi veya faşizmi Türk vatandaşları arasında taraftar bulmasını sağlamak amacı ile her me suretle olursa olsun telkinde bulunanlar 1 yıldan 5 yıla kadar, lâikliğe aykırı propaganda yapan veya telkinde bulunan kişi hakkında da 1 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası verilir.

3 — Çok partili demokratik nizami, her ne suretle olursa olsun veya tehlikeye düşürmeyi hedef tutarak köstüleyenler, çok partili nizamın Türkiye'de yürütülemeyeceği yolunda propaganda yapanlar bir yıldan 5 yıla kadar hapisle cezalandırılır.

4 — Türk Ceza Kanununa ve ya Askeri Ceza Kanununa göre verilmiş ve kesinleşmiş hükümlü karar ve hükümleri kötülemeye çalışanlar, mahkûm edilenlerin mahkûmiyetine esas teşkil eden fiilleri yahut çalışmaları övenler, Türk veya yabancı, yaşayan veya ölü herhangi bir kişinin yaymış olduğu doktrin, ideoloji veya görüşleri gereğince hareket edenler, bu yolda tavsiye veya telkinde bulunanlar ve bu şahısları açık övenler bir yıldan 5 yıla kadar hapisle cezalandırılır.

5 — Türk Ceza Kanununun bazı maddelerine aykırı suçlar işlendiği takdirde, bunu ihtiva eden eserler veya gazeteler hakim kararı ile toplatılacaktır.

6 — Toplatılan gazete ve eserler Resmi Gazete ile ilan edilecektir. Resmi Gazete ile ilan edilen eserlerdeki suç konusu olan yazı ve resimleri kısmen de olsa iktibas edenler 6 aydan 2 yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar.

7 — Yukardaki fiilleri işleyenler devlet dairesi, iktisadi devlet teşebbüsü, sermayesinde devlet hissesi bulunan anonim şirket, kamu kurumu niteliğindeki

Alametler belirdi. Bu işin sonu hiç iyi değil. Halbuki demokratik bir düzene Türk halkının yüzyıllardan bu yana susamışlığı vardır. Yüzlerce yıldan bu yana büyük baskılar altında yaşayan, büyük zulmlerde inleyen Türk halkının azıcık soluk almağa hakkı vardı. Adalet Partisi iktidarı öyle gözüküyor ki artık bu deveyi sonuna kadar güdemeyecek... Bir çuval inciri berbat etmek için her şeyi yapıyor.

Şu demokratik düzeni, bugünkü koşullar altında, yani bugünkü kolay koşullar içinde Adalet Partisi iktidarı değil de, her hangi azıcık aklı başında bir iktidara geçirebilirdi. Şu demokratik düzen sürüp gitsin diye Türk milleti A.P. iktidarına her elinden gelen yardımı yaptı. Askeri yaptı, öğrencisi yaptı, köylüsü, kentlisi, işçisi, sendikacısı, aydını yaptı. Herkes, amama demokratik düzen zedelemesin de ne olursa olsun diye A.P. iktidarının olumsuzluklarını yuttu. Ama sonunda A.P. iktidarı istediğini yaptı. Bana öyle geliyor ki, Türk halkı, Türk ding gücüleri bu demokrasîyi AP. iktidarına rağmen zor korusa. Gittikçe demokratik düzençilerin, anayasacıların solukları tükeniyor. A.P. iktidarına rağmen artık bu ağır yükü sırtlarında taşıyamayacaklar. Bu bir kehanet değildir. Çünkü çok alametler belirdi. Çünkü biz 27 Mayıs'ta da bütün yoğunluğuna yaşamış kişileriz. Çok alametler belirdi.

Allah kahretsin şu komprador burjuvaziyl. Onlar bu kadar akılsız olmasa şu Anayasa düzeni sürüp gidebilirdi.

İnsan bir milletin böyle üstüne üstüne gider mi? Bir kediyl bir köseye sıkıştırılan o kedi bile sonunda senin gözünü oyar. Milletler ki kedi değildir. Hele Türk milleti gibi bir milletin üstüne bu kadar gidilir mi? Bu kadar zorlu bir milletin. Dünyanın en büyük devletini kurmuş bir millettir... Sömürücülere karşı ilk kurtuluş savaşını vermiş bir milletin... Mazlum milletlere bayraklık etmiş bir milletin.

Türkiye toprakları üstünde bir us ağı kursun Amerikalı. Bir harp vukuunda atomların patladığı alan olsun Türkiye. Bir milleti topyekun ölümüne mahkum et... Hiç bir suç, bir savaşta sayı suyu yokken... Sonra da Amerikalılar Vietnam cehatları, Türkiye cellat adayları gelsinler aksın sabah atom yüklü gemileriyle boğaza demirlesinler... Sonra sen Türk polisine, Türk askerine Amerikalıların uçkur bağı bekçiliğini yaptır. Bir milletin milli gururu üstünde Amerikalılarla birlik olup tepin ha tepin...

Sonra da bir başbakan çıksın, üstelik de Amerikan Morison firmasının Türkiye mümessili olan bir başbakan çıksın. «Türkiyede fış yok tesis var,» desin.. çocuk aldatır gibi bir milleti aldatmağa çalışsın...

Yok yok efendiler, bu kadarı da çok fazla.. Bazı kimseler bu kadar büyük kötü-

deki meslek kuruluşları, sendikalar, işçi teşekkülleri, dernekler memur, müstahdem veya mensubun olursa ceza yarı nispetinde arttırılır.

3 — Sanat veya ticaret serbestisini tahdit veya menedenler 6 aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

9 — Her kim cebir, tahdit ve şiddet ile işçiyi ticaret ve sanai sahiplerini veya işverenleri yömniyeleri azaltıp veya çoğaltmaya veya evvelce kabul edilen şartlardan başka şartlar altında mukaveleler kabullüne icbar etmek maksadı ile bir işin tatiline veya nihayet bulmasına sebebiyet verirse 1 yıldan 5 yıla kadar hapis ile cezalandırılır.

Amerika'nın ve onun işbirlikçisi AP iktidarının oyunu orta dadır.

Amerika, zinde güçlerin direnişine rağmen zirhlarını zorla Boğazlar'a sokmuştur. 6. Filo'

İngü salt bir demokrasi için yutmazlar. Demokrasi düzeni, bir milletin milli onuru, bağımsızlığıyla birlik olduğu sürece masbul bir düzendir. Eğer bir düzen bir milletin bağımsızlığını, milli onurunu yok ediyorsa, bir milleti topyekun imhaya yardımcı oluyorsa o düzen haliyle yürümez. Zaten böyle bir düzene de demokratik düzen değil, tutsaklık düzeni derler. Ve milli güçler de kendilerini böyle bir düzen adına bir kandırırlar iki kandırırlar.

Bu mülki olmayan kompiadorlar olmasaydı. Bu dünyada hiçbir insani değer tanımayan, varsa da para yoksa da «para» diyen, insan soyunun gördüğü en olumsuz, en insanlıktan çıkmış bir insan bölüğü olan sömürücü tefeciler olmasaydı, Türk halkının ilk olarak bu çağda ele geçirdiği bu düzen sürüp giderdi. Ama ne fayda... Olan olacak...

Bu millette ezelden beri kurulmuş bir adalet geleneği var. Bu gelenek bu çağda ayaklar altına alındı. Bir milletin viedanı gıcnendi. Bir Şadi Alkılıç olayından büyük rezalet olur mu? Bir gazete bir yarışma açsın, para teklif ederek okuyucularını tahrik etsin, bir insan da bu tahrike uyarak bir makale yazsın, sonra sen al adanını altı yıla mahkum et. Aynı suçü işleyen, suçsa, suç değil ya gazete sorumluları heraat etsin... Sen bu adaletsizliği dünyanın gözünün önünde yap... Sonra Adalet Bakanını meclis kürsüsüne çıkarak Şadi Alkılıç'ın mahkumiyetini istesin... Bir milletin adalet düzeniyle çocuk oynacağı gibi oynasın... Bir milleti can damarından, viedamından hancırlasın... Hiç bir millet, eğer can çekmişniyorsa, böylesine yozlaştırılmasına, yok edilmesine izin veremez.

Polisler Üniversiteye girsinler. Vedat Demircioğlu'nun kan uykusunda öldürsünler. Sonra hükümet polislerinin sırtını oksasın... Vedat Demircioğlu'nun katili nerede? Nerde, nerde, nerde efendiler? Katilleri nerede? Bir millet vicdanı, eğer o millet ölümün esiginde değilse, yazılmasın mısa mutlaka bunun hesabını soracaktır. Er yada geç soracaktır.

Arkanda Amerika da olsa, dünyanın bütün güçleri de olsa bir milletin vicdanına, milli onuruna karşı böylesine meydan okumak hayretmez. Ergeç belam bulursun. Bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın...

Bu kompradorlar, bu tefeciler, bu olumsuz kişiler bindikleri dalı kesiyorlar. Onlardan bir milletin bağımsızlığına saygı, mülli onuruna saygı, vicdanına saygı beklemek, göz göreünden yaş beklemektir. Bunu biliyorum, biliyorum ama göz görüyor, gönlü katlanmıyor. Ne olur azıcık insan, azıcık aklı olmalar... Özgürlük düzenine kavuşalım diye bütün bir millet onlara yardımcı... Şu Anayasayı tastamam uygulasalar, bindikleri dalı kesmeseler...

ında bulunan Türk emekçileri
veriyorlar:

«Biz İstanbul ve yakın çevresinde birbirimizle irtibat kurabilen sanayi işçileri, bütün Türk işçilerinin de bizim gibi düşündüklerine inanarak şu hususu belirtmek isteriz ki:

Dünyanın ilk kurtuluş savaşını zafere götüren Türk halkı geri dönmek üzere bir keredaha kesin görevini yapacaktı. İşte bunun için biz işçiler, Amerikan gavarına karşı direnen öğrenci kardeşlerimize E-YET diyoruz. Bu uğurda verilen iki şehit kardeşimizin acı ve kınlarını içimizde taşıyoruz.

EMPEYALİZME VE SÖMÜRÜYE KARŞI İŞÇİ YÜRÜYÜŞÜmüzle kurtuluş savaşına resmen girdiğimizi ilan ediyoruz.

EZİLEN HALKLAR, EZENLERİ BİR GÜN MUTLAKA YOKEDECEKTİR.

Yasar
Kemal

"FİLOCU POLİS", KOMEDYASI!

Osman S. AROLAT

İki elimiz yakalarında

«Amerikalı it» birgün gelecek evine gidecek. Taşı tarağı toplayıp gidecek. Hem sadece burdan değil, yeryüzünde bulunduğu her bir yerden, Vietnam'dan, Güney Amerika'dan, Afrika'dan, Akdeniz'den, insanların burasına gelip bağımsızlığa bayrak açtığı her ülkeden, kovula sürüle, dövüle sövüle, süklüm püklüm gidecek. O gidecek ki, insanlık bir rahat nefes alsın, «Oh, dünya varmış!» desin.

Ama «Amerikalı it» evine gidecek de burdaki yamaqları oldukları gibi kalacak mı? Onlar neci? Ona gel - buyur edenler, diz kırıp bağır açanlar, durup durup hizmetine koşanlar, hâlâ onu başlarında tae, yanlarında dost bilenler, işçinin, köylünün rızık, milletin geleceği bahasına «Amerikalı it»le kafa kafaya, cep cebe verip memleketin varını yoğ edenler, onlar neci? Elin gâvuruna avuç açıp milletin mahm, canını, çoğunu çocuğunu, üç parçacık toprağını ve koskocaman geleceğini bu gâvur düzen uğruna ve bir uğursuz yalan adına atom savaşına hedef edenler, milletin dışından turnağundan artırdığı kendi hayrına işlenecek bunca var'ı emperyalistler hesabına harcayanlar, «Amerikalı it» bu kendi evindeymişcesine rahat etsin için düzen kuranlar ve tedbir düşünenler, milletin evladını polise coplatanlar, mahkemelerde süründürenler, ve bağımsızlık tükyanların okuyanların karşısına milletin askerini çıkaranlar, ve utanmadan Amerikan denizcilerini, istenmedikleri yerde, memleketin öz sahipleriyle dövüş çığırınlar, ve utanmadan çıkip kürsülerde ve gazetelerde çoğunluk, azınlık diyerekten akı kara, karayı ak göstermeye yeltenenler, ve kapalı kapılar ardında, «Amerikalı it»in gölgesinde, ekmeğe ve özgülgeye yeni düğümler atmaya hazırlananlar, onlar neci?

Yoo, bırakmıyacağız! Onlar bu düzeni sürdürdükçe biz onları rahat komayacağız! İki elimiz yakalarında!

T. AĞAOĞLU

Gençler o sabah Hukuk Fakültesi 1 numaralı anfisinde bir forum yaptılar. Dış gâvurdan, sonra iç gâvurdan söz ettiler. Ardından arkadaşları Vedat Demircioğlu'nun resmi bulunan büyük bir bayrağı Beyazıt Kulesi'nin tepesine çektiler. Söylevleri marşlar kovaladı. Marşlar yürüyüşü doğurdu. Vilayet kendisine her gün yürüyüş bildirimini yapan gençleri başka bildirimler olduğu gerekçesiyle engellediğinden, bildirim olup olmadığı düşünülmeden yürüyüşe geçildi.

Polisler ortalarda yoktu. Demek onlar da yürüyüşü engellemek için görev almamışlardı. Yenigöller Caddesi geçildi. Sultanahmet'e gelindi. Emniyet Müdür Muavini Münir Daldal ve Birinci Şube Müdürü Nihat Kaner öndeki bir kaç öğrenciye ellerinde ses yükseltme araçları olmadan durmalarını söylediler. Engelleymeyince de arabalarına binip kaçarcasına uzaklaştılar. Sirkeci - Eminönü - Karaköy geçildi.

EFEKT

Takviye üstüne takviye alan polis kuvvetleri gençlerin yürüyüşünü engellemedi. Dolmabahçe ve Taksim... Gençler a-nitta konuştular. Konuşmacılara halktan katılanlar oldu.

Bu konuşmalar yapılırken, polis Beyoğlu ağzına barikat kurdu. Beyoğlu'na geçmek isteyenler, Sıraselviler'e gitmek isteyenler ite kaka engellendi. Gençler ve halk yere oturdu. Asker gelmeden gitmeyeceklerini söylediler.

Beyoğlu Kaymakamı, cılız bir megafonla ihtarlar bulundu. Ardından iki ses bombası patladı.

AÇILIŞ

Polis saldırdı. Genç gördüğünü, genç görmediğini, amirini, memurunu, işçisini, gazetecisini, halkını copladı. Niye copladı, niçin saldırdı? Emir almıştı. Altıncı Filo'yu koruyacaktı. 68 kişiyi yakaladılar. Arabaya binene kadar dövüldüler. Arabalarda dövüldüler. Karakola girince çift sıra olup aralarından gençleri dövüldüler. Küfrettiler, küfrettiler.

68 kişi çok bulundu. Seçmece karpuz gibi ayırmaya başladılar. Gözü gışmış, yüzü yaralanmış işçileri koyuverdiler. İki dişi kırılan, Anıt'ta konuşan yaşlı adamı salıverdiler. İtilip kakılmış, küfredilmiş, genç üniversiteli kız bıraktılar. Ve sonunda 20 kişiyi tutup 27 saat sonra mahkeme karşısına çıkardılar. 14 polis görevlisi de tanık oldular.

Dava 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı olarak Hürriyet Meydanı'ndan başlayan yürüyüşle ilgiliydi. Yargıç, bütün tanıklardan bu yürüyüşün elebaşlarını soruyordu. Tanıklar, yakalandıkları öğrencileri hiç tanımadıkları gibi olayda yer alıp almadıklarını da bilmiyorlardı.

(Şahit Komiser Muavini Kemallettin. Rıza oğlu, 1338 do-

gumlu. Adresi yazılı. Sanıkları tanımaz. Mani hali yok. Usulen yemin ettirildi. Soruldu.)

— Okunan ifadem doğrudur. Yürüyüşe geçen topluluğu başından sonuna kadar izledim. Yürüyüşlerde yapılan hareketlere şahit oldum. Ancak bu duruşmadaki sanıklardan hangisinin bu yürüyüş arasında bulunduğunu ve yürüyüş yapılırken «dağılım» ihtarına hangisinin riayet etmediğini çatışanlarım, taş atılanların kimler olduğunu ve polislere yazılı şekilde hakaretmiş sözlerin kimler tarafından sarfedildiğini teşhis edemedim, dedi.

(Savcının isteğiyle soruldu: Sanıklar niçin getirildi?)

— ... Ve toplum zabıtası dağılmaları ihtar yapıldıktan sonra o topluluğun dağılması için topluluğun üzerine doğru kitle halinde yürümeye başladılar. Orada bir direnme oldu. (Halkın sormasıyla şahit direnmeyi tarif edemedi.) Ancak patlama olunca bir panik başladı. Memurlarla çatışma oldu. Memurlar dağılmayan kimseleri tutup arabalara bindirmek istiyorlardı. Yakalananlar bu duruşmadaki sanıklar mı, ben hiçbirisini tanımıyorum.

(Şahit polis memuru Cengiz... Soruldu.)

— Okunan ifadem doğrudur. Topluluk arasında başından sonuna kadar devam eden saflarlarda bu duruşmadaki sanıkları

Bunun neresi öğrenci?..

Artık bütün bu gâvur adamıcular her halükârda vade kıyarak memleketi harabelik parçalamaya çalışıyorlar. Bütün bu gâvur adamıcular her halükârda vade kıyarak memleketi harabelik parçalamaya çalışıyorlar. Bütün bu gâvur adamıcular her halükârda vade kıyarak memleketi harabelik parçalamaya çalışıyorlar.

Biz diyoruz ki, «Altıncı Filo'ya, Amerika'ya karşı direniş artık gençliği de ağımsı, halka mal olmağa başlamıştır!» Saldırıyorlar... Hayır, bir avuç bolşevik uşağı öğrenci bunlar!» diyorlar... Artık kendilerine biz cevap vermiyoruz... İşte kendi gazeteleri: Son Havadis... Şecaat arzederken sirkatin söylencesine soruyor: «Bunlar da mı öğrenci!» Evet, öğrenci değil bunlar, halk; Amerikan emperyalizmine, 6. Filoya direnen halkın ta kendisi!

karşı gelenlerin kimler olduğunu, bunların sanıklar arasında bulunup bulunmadığını bilmiyorum...

Sonra polis memurları Osman, Salt, Nihat, Zekâi, Mehmet Ali, Mustafa, Âdil, Nesimi ve Hüseyin hep olaylara sebep olan şahısların kimler olduğunu bilmediklerini, sanık olarak getirilenler arasında onları teşhis edemeyeceklerini söylediler. Yalnız, elinde bayrak taşımış olan Servet isimli bir gencin elinde bayrak olduğunu gördüklerini, bağırıp bağırmadığını bilmediklerini ifade ettiler.

PERDE SONU

Ve savcı iddiasını okudu:

— ... Sanıklardan Servet Yılmaz, Alaaddin Akyürek, Alpaz Biber, Kemal Yıldız ve Aydın Yazıcı'nın tevkiflerine, diğerlerinin tevkiflerine mahal olmanması gerektiğine...

Nihayet yargıç, komedinin birinci perdesini sona erdiren kararını teftih etti:

— ... Sanıklardan hiçbirinin tevkifine mahal olmadığına...

Demirel'e ithaf olunur!

Kanada Başbakanı Pierre E. Trudeau'nun 9 Ocak günü Londra'da yaptığı basın toplantısından:

«Ben sekakta plakartla, beyanname ile yürüyüş yaparak, yumruğunu havaya sıkarak nümayiş yapan, hislerini ve inançlarını haykırarak kimselere hak veriyorum. Biz bunları dinlemek zorundayız. Onlar bizlerden, yani başbakanlar, bakanlar ve milletvekillerinden çok daha samimi kimselerdir. Onlar ellerine bir plakart alıp, karşıma geçip haykırıyorsa, onlar inandıkları bir dava uğrunda bizzat bu kavgaya katılmaktadırlar. Bizim söylediklerimizde, yaptıklarımızda, elinde plakart ile bekleyen adamın davası yer almıyor. En ufak bir azınlığın bile sesini dinlemeliyiz. Bugünkü Kanada'nın en önemli problemi budur!»

MUSTAFA KEMAL VE 142. MADDE

Çetin ÖZEK

CEZA Kanunumuzun ünlü 142. maddesi, kanunumuzda yer aldığı 1936 yılından bu yana, günümüzde olduğu kadar bollukla uygulanmamış, bu maddenin uygulanması isteğiyle bu kadar çok dava açılmamıştır. İtalya'da faşist idarenin hazırladığı 1930 İtalyan Ceza Kanunu'ndan kanunumuza geçen 142. madde, doğal olarak faşist siyaset kurallarının ve ideolojik esaslarının ürünüdür. Faşizm burjuvazinin egemenliğindeki bir sınıf düzenini zorbalığa başvurarak sürdürmek amacıyla olan bir rejim olduğuna göre, 142. madde de, bu sınıf düzenini sürdürmek için kullanılan araçlardan başka birşey olmamaktadır. Nitekim 142. maddenin mehası olan İtalyan Ceza Kanununun 272. maddesinin, emekçilerin devrimci eylemlerini engellemek için kabul edildiği İtalyan hukukçularınca kabul edildiği gibi, o dönemin en yetkili organı olan *all Gran Consiglio del Fascismo*'nun bu konudaki genel tutumla ilgili kararlarından da anlaşılmaktadır. Aynı olguyu ülkemizde de görmek mümkündür. 142. madde, Türkiye'nin gittikçe faşist bir yönetime kaydığı, İtalyan faşist sisteminin devlet görüşünü benimsediği bir dönemde kabul edilmiştir. 1929 mali krizinin doğurduğu çıkmazların, bürokrat iktidarın totaliter tutumunun halkta yarattığı tepki «Serbest Fırka» olayı ile ortaya çıkmıştır. Halktan gelen tepkiyi önlemek isteyen iktidar, «devletçilik sistemi» içinde ekonomik hayatı bir disiplin altına almış ve devlet eylemleri ticaret burjuvazisi yaratılmasına yoluna gitmiştir. Devlet bir yandan özel teşebbüsü kendi eliyle zenginleştirme yolunu seçerken, diğer yandan da güçsüz kapitalizmi emekçi hareketlerine karşı korumak gerekliliğini duymuştur. Emekçi hareketlerinin önlenmesi için, emekçi sınıfının en demokratik sendikalaşma, grev hakları yasak edilmiş ve halkın bilinçlenmesini engellemek için de halktan yana, halktan gelen iktidarların haklılığını savunan düşüncelerin açıklanmasının önlenmesine çalışılmıştır. İşte 142. madde, halktan yana düzenlerin kurulması yolunda hukuk dışı hiç bir eylem olmaksızın, salt bu konudaki düşünceleri cezalandırırken, gerçekte halkın bilinçlenmesini ve bilinçlenerek devrimci, demokratik bir eyleme girişmesini engellemek amacıyla gütülmektedir. Konu bu açıdan ele alınırsa, 142. maddenin «sınıf hakimiyetini engellemek» şeklinde gösterilen amacı bir aldatmacadan öteye gitmemektedir. Çünkü ekonomik ve politik yapıya zaten bir sınıfsal sınıf hakimiyet ve 142. madde bu hakimiyeti sürdürmek görevini görmektedir. Bu nedendir ki, 142. maddenin yasakladığı, emekçi sınıflar egemenliğini kurmak değil, var olan sınıf egemenliğinin ortadan kaldırılmasını isteyen düşüncelerin açıklanmasıdır. Amaç, demokratik bir düzen kurmak değil, tüm halktan yana, mutlu bir Türkiye'ye erişilmesinin mevcut egemen sınıfların çıkarlarının sürdürülmesi pahasına önlenilmesidir.

142. MADDENİN görevi ve hukuki niteliği bu şekilde kabul edilince, bu maddenin günümüzde çok daha geniş bir şekilde uygulanmak istenmesine hattâ maddenin yetersiz görülerek değiştirilmesi çabalarına girişilmesi de şaşırtıcı görünür. 1961 Anayasasının sağladığı

demokratik haklar çerçevesi içinde toplumsal bir bilinçlenme gelişmiş, içinde bulunulan ve mevcut düzen sebebiyle çözümlenemeyen ekonomik sorunlar da bu bilinçlenmeyi güçlendirmiştir. Bu güçlenen bilinçlenme, egemen aracı burjuvaziyi kendi sınıfsal egemenliğini sürdürmek yönünden yeni çareler aramaya itelemektedir. Doğal olarak, bilinçlenmenin yol açtığı demokratik düşünce açıklamaları, antidemokratik 142. madde ile karşılaşmaktadır. Özellikle, bu maddenin, Anayasaya aykırı bir anlayış içinde ve düşünce hürriyetini sınırlayan bir anlamda kabul edilince, uygulanmasındaki gelişim normal olmaktadır. Maddenin egemen sınıflara yeterince güven vermediği durumlarda, sürekli olarak tadiline gidilmiştir. Maddenin tarihsel incelenmesi, halktan gelen her gelişimin, maddenin tadiliyle karşılaştığını ortaya çıkarmaktadır. Hazırlanmış belirlenen düzeni koruma kanun tasarımlarına da, burjuvazinin kendini güvenli görmemesi nedeniyle ve 142. maddenin hükümlerini ağırlaştırmak için hazırlandığı açıktır.

142. maddenin gide gide Atatürk'ün sözleriyle ilgili olarak da uygulandığını görmekteyiz. Mustafa Kemal'in, antiemperyalist ve antikapitalizmle ilgili görüşlerinin niteliği üzerinde durulmaksızın, bu sözleri yazılarında kullanan yazarların «komünizmi övmekten» suçlandıklarını görmek, nasıl bir noktaya geldiğimizi göstermek yönünden acı bir ilginçlik taşımaktadır. Mustafa Kemal'in sanık sandalyasına oturtulması, «Bursa Nutku» nedeniyle, Bornova Savcısı tarafından gerçekleştirilmiştir. Fethi Naci'nin Atatürk'ün Sovyetler Birliği'nin antiemperyalist mücadelesini öven ve 1921 yılında söylediği sözleri bir yazısında kullanmak yüzünden birbuçuk yıl ağır hapse mahkûm edilmesi ise, gerçekte Mustafa Kemal'in mahkûmiyeti anlamını taşıyor. Böylece, Mustafa Kemal, uzun mücadeleler sonucu zafere ulaştığı bağımsızlık savaşının sonunda kurduğu yeni Türkiye'nin adli organlarına yargılanmış, suçlanmış oluyor. Bu olgu, bir açıdan, Türkiye'nin son kırkbeş yıllık tarihini de özetlemiş oluyor: bağımsızlık savaşından bağımsızlık için savaşın suçlanmasına varan bir tarihi gelişim.

MUSTAFA Kemal'in Ulusal Bağımsızlık savaşının antiemperyalist ve antikapitalist amaç ve niteliğiyle, Rusya'daki devrimin aynı nitelikleri arasında bir paralellik gördüğü ve bu nedenle Rusya'daki bolşevik hareketini övdüğü bir gerçektir. 14 Ağustos 1920 tarihinde Büyük Millet Meclisinde yaptığı konuşmada, Mustafa Kemal, şunları söylemektedir: «İslamiyetin en âli kaidesi ve kanunlarını iktida eden bolşevizmin bizim dahi mevtüdiyetimize kasdetmiş olan müsterek düşman aleyhinde bugün ihraz etmiş bulunduğu zafer, bizim için de şayan-ı teşekkür bir neticedir.» Nitekim Mustafa Kemal, 26 Nisan 1926 tarihli konuşmasında da, «Bolşevik Ruslarla hareket ve çalışma birliğini kabul ediyoruz» demiştir. Lenin'e çekilen 5 Ocak 1921 tarihli telgrafta da, belirtilen husus aynıdır. Kapitalist ve emperyalist güçlere karşı yapılan savaşın, Sovyetlerle bağımsızlık savaşını içindeki Türkiye'yi birleştirdiği bu telgrafta da açıklanmıştır. Mustafa Kemal'in Ruslarla olan ilişkileri bu açıdan ele aldığı hususunda

birçok başka örnek de bulmak mümkündür. Dikkat edilirse, Mustafa Kemal, emperyalizmin Rusya ve Türkiye için ortak düşman olduğu konusunda ısrar etmekte ve Kurtuluş Savaşımızla Rus Devrimi arasında, savaşın düşman açısından paralellik kurmaktadır. Bu paralellik ideolojik amaç birliğine vardığı söylenemez. «Kurtuluş Savaşının antiemperyalist ve antikapitalist amaçları, ortak bir tez olarak, Rusya'ya Türkiye'yi birbirine yakınlaştırmıştır. Buna karşılık, Türkiye'nin antiemperyalist ve antikapitalist bağımsızlık savaşını ideolojik bir temele oturtulmuştur. Nitekim konunun yorum biçimi, Rusya açısından da aynıdır. 1-9 Eylül 1920» Batı Doğu Milletleri Kurul-tayında Zinoviev, Türkiye'deki hareketin sırf emperyalist devletlere karşı olduğu için desteklenmesi gerektiği görüşünü benimsenmiştir. Bu açıdan, Rusya'ya Türkiye'ye bir eylem birliği içinde ve fakat bu eylem birliği, ideolojik birliği anlamını taşımamıştır.

MUSTAFA Kemal'in Sovyet devrimiyle ilgili görüşlerini bu şekilde tesbit edince, günümüzün antiemperyalist mücadelesi içinde Mustafa Kemal'in sözlerine dayanmanın ne şekilde komünizm propagandası veya komünizmi övme teşkil ettiğini anlamak güçtür. Bugün Mustafa Kemal'in antiemperyalist hareketlere olan övgüsünün kullanılması, komünizme övgü sayılması doğrudan doğruya, Türk Devriminin ve Kurtuluş Savaşının gerçek amaçlarından sapıtılmasının sonucudur. Atatürk'ün, tam bağımsız, antiemperyalist ve antikapitalist Türkiye ülküsü, bu ülkünün gerçekleştirme yollarına tam ters bir düzenin yerleşmesi sonucunda unutulmuş görülmüyor. Aracı burjuvazinin egemen olduğu bir toplumsal yapı içinde, Türk Devriminin amacı olan antiemperyalist ve antikapitalist bir sistemin savunulması en büyük suç sayılıyor. Bu çevreler, Türk Devrimini biçimsel bir takım değişikliklerden ibaret görmek, devrimin gerçek amacını ise o günlerin şartları içinde söylenilmiş sözler olarak yorumlamak gayreti içine giriyorlar. Yeni Türkiye'nin çıkış noktasına tam ters bir yorum biçimi ve düzen yapısı elbetteki sonuçta, Mustafa Kemal'in amaçları ile çelişik düşüyor ve bu çelişki Mustafa Kemal'in görüşlerine dayanarak bağımsız, antiemperyalist ve antikapitalist düşüncelerini açıklayan yazarların, eylemcilerin 142. maddeye göre suçlanması sonucunu doğuruyor. Mustafa Kemal'in sözlerini naklettikleri için, komünizmi övmekle bir kimsenin suçlandırılması ve cezalandırılması, gerçekte ülkemizde antiemperyalist olmanın suç sayılması anlamını taşımaktadır. Çünkü tekrarlamak gerekir ki, Mustafa Kemal'in bolşevik hareketine olan övgüsü, bu hareketin antiemperyalist niteliği ile ilgilidir. Tarihte geribırakılmış uluslar içinde ilk antiemperyalist savaşı vermiş, mazlum ülkelerin «kurtuluşunu» bunların verecekleri antiemperyalist savaşta görmüş bir ülkede antiemperyalist hareketin cezalandırılması ise, çağımızın geribırakılmış ülkelerinin bağımsızlık savaşına sırt çevirmek, çağın dışına düşmek anlamını taşıyor. Bu açıdan, 142. maddeye göre cezalandırılan, gerçekte, yazarlar, düşünürler değildir. Gerçekte cezalandırılan Mustafa Kemal ve onun bağımsız, antiemperyalist, antikapitalist Türkiye ülküsüdür.

Gençlerin direnişi boşuna değildi. Artık cakıslı gibi kolay değildi Boğaz'ın sularını kirlilemek. Korkuyorlardı. Korktukları içindir ki, Dolmabahçe bu defa daha sıkı kordon altındaydı. Yüzlerce inzibat, binlerce polis, Dolmabahçe'yi eyasak bölgesi haline getirmişti. Askerler, polisler, barikatlar, çatılmış silahlar... Dolmabahçe rıhtımı üzerinden kuş uçurtulmuyordu...

Amerikalı polis ve asker kordonu arasında bir müerim gibi ayak basabiliyordu Türk topraklarına. Suratlarında sistenmeyen adamslığın tedirginliği vardı...

TÜSTAV

Ne tedbir alırsa alsın devrimci Türk gençliği durmayacak, bağımsızlık azmini emperyalizmin askerine ve uşaklarına gösterecekti. Binler halinde caddelere döküldü gençlik. Ağzlarında hep aynı slogan: «Bağımsız Türkiye!», «Milli Ordu!», «Altıncı Filo Defolu»

Katil Filo Defol!

Amerika'nın Akdenizdeki savaş köpeği Altıncı Filo, yine davetsiz misafir olarak Boğaz'ın sularına demirlemişti; tıpkı elli yıl önce aynı sulara küstahça girip topraklarını İstanbul'a tevcih eden emperyalist zırhlar gibi. Onlar 1918'in Mondoros'una dayanarak gelmişlerdi, 6. Filo 1946'nın Missouri teslimiyetine dayanarak geliyordu. Yıl 1969'du, Subat'ın 19'uydu. Antiemperyalist bilincine yeniden kavuşmuş İstanbul bir kara gün daha yaşıyordu. Yeni Ali Kemal'ler düşman gemilerine alkış tutarken bir avuç devrimci genç canlarını, kanlarını, istikballerini hiçe sayarak haykırıyordu: «Katil Filo, Defol!» Evet, bu bir katil filoydu. Devrimci Türkiye gençliği, çok değil, daha sekiz ay önce bir kardeşini, Demireloğlu'nun 6. Filo'ya karşı mücadelede şehit vermişti.

Vali kendilerine «Amerikalılar misafirimizdir, toz kondurmayacaksınız» demişti. Saldırdılar, coplarla, kalkanlarla, yumrukla tekmeyle...

Amerikan bayrağı Boğaz sularını gölgelerken İstanbul'un en yüksek sutesinde Vedat'ın bayrağı dalgalandırıyordu. Al zemin üzerinde bağımsızlık şehidinin resmi... İşte Ali Kemal'in gazetelerinde «Kızıl bayrak» dedikleri bayrak bu bayraktı. Mustafa Kemal silüetinin ardında dalgalandıran bağımsızlık bayrağı!

Bu bağımsızlık savaşı, bu direniş azmi karşısında emperyalizmin gemileri daha fazla kalabilecek miydi? 50 yıl önce kalamamışlardı. Anadolu'nun direniş karşısında geldikleri gibi gitmişlerdi. Bu defa da öyle olacaktı. Devrimci gençler, Taksim Anı'nın önüne koydukları siyah çelenkte aynı sonuçları veriyorlardı. «Geldikleri gibi gideceklerdir.»

Bütçe açığı sigara zammıyla kapatılırken...

Toprak ağaları vergi vermiyor!

• Tarım gelirlerinin vergilendirilmesi

Gelir vergisi kanunumuzda defter tutma mecburiyetine bağlanarak yılda 12 bin liranın üzerindeki tarım gelirlerinin gelir vergisine tabi tutulacağı gösterilmiş olup bu mecburiyete uyan 23401 çiftçi 1965 yılında 207 milyon lira net gelir göstermişlerdir.

Halbuki Resmi Gazete ile yayınlanan ikinci beş yıllık kalkınma planının 70inci sayfasında bin dönümden fazla toprak işleyen tarım işletmelerinden 1963 yılında 2 milyar lira gayri safi gelir elde edilerek işletme başına yılda ortalama 300 bin lira net gelir düşüğü gösterilmektedir.

Keza, Devlet Planlama Teşkilatınca 1966 yılında yayınlanan (Gelir dağılımı araştırma sonuçları)na ait resmi bir belgede 1963 yılı tarım vergisi hasılatıyla vergiye tabi olan net tarım gelirleri ve vergi ödeyicilerinin sayıları şu şekilde gösterilmektedir:

	Toprak Dağılımına göre Milyon TL.	Ürünler Dağılımına göre Milyon TL.	Tahsil edilen Vergiler Milyon TL.
Vergi hasılatı:	1.144,8	986,3	24,5
Vergiye konu olan net gelirler toplamı:	6.172,9	7.309,1	125,8
Vergi ödeyicisi sayısı:	226.553	407.113	
Gelirlere uygulanan ortalama vergi oranı:	% 18,6	% 13,5	

Çizelgedeki rakamlara tekrar göz atılınca anlaşılacağı üzere 1963 yılında toprak dağılımı yaklaşımına göre bir milyar 145 milyon lira, ürünler dağılımı yaklaşımına göre 986 milyon lira vergi tahsil edilmiştir. Yani Tarım gelirlerinin % 98'zi vergi dışı kalarak büyük gelirli çiftçilerden ancak % 2 oranında vergi tahsil edilebilmiştir.

1965 yılında tarım gelirlerinden alınan vergiler biraz daha artarak 39 milyon liraya yükselmisse de yine alınması lazım gelen vergilerin ancak % 3'ü tahsil edilebilmiştir.

Yine aynı araştırmada tarım alanında yüksek gelirli aile grupları sınıflandırılarak yılda 100 bin liranın üzerinde gelir sağlayan aile sayıları şu şekilde gösterilmektedir.

Gelir grupları TL.	Aile Sayısı	Gelirler toplamı Bin TL.
100 bin — 120 bin lira arası	1051	118.546
120 » — 140 » » » » »	1925	233.329
140 » — 160 » » » » »	—	—
160 » — 180 » » » » »	5554	964.913
180 » — 200 » » » » »	281	52.387
200 » — 400 » » » » »	9114	2.454.083
400 » — 600 » » » » »	2353	1.108.171
600 » — 800 » » » » »	617	422.976
800 » — bir milyon lira	287	256.378
Bir milyon liradan fazla	125	234.537
Toplam:	21306	5.835.229

Çizelgede görüldüğü üzere yurdumuzda büyük toprak sahibi 21306 mutlu aile tarım gelirlerinin yaklaşık olarak 6 milyar lirasını bölüştükleri halde devlete ödedikleri gelir vergisi ancak 24,5 milyon liraya ulaşmaktadır. Halbuki aynı yıl içinde katma ve Özel bütçeli Devlet Daireleri ile kamu işletmelerinde çalışan 714625 memur ve işçi hazineye bunlara 20 katını, yani 485 milyon lira vergi ödemişlerdir.

Kol güçlerinden başka dayanakları olmayan memurlar ve işçiler yılda 485 milyon lira vergi öderlerken büyük toprak sahiplerinin ancak 24 milyon lira ödemeleri, yurdumuzda uygulanan vergi sistemindeki adaletsiz durumu bütün açıklığı ile ortaya sermektedir.

Tarım gelirlerinin vergilendirilmesindeki bu adaletsizliği önlemenin tek çaresi, İngiltere Kraliyet Meclisi Başkanını Prof. Kaldor'un Devlet Planlama Teşkilatı'na verdiği raporda tavsiye edildiği üzere büyük işletmeler için toprak genişliğine ve ürün çeşitlerine göre maktu vergiler biçilmesinden başka bir şey değildir. Bir türlü gerçekleştirilmiyen tarım ve toprak reformlarının gün ışığına çıkmasını beklerken büyük tarım işletmelerinin vergi kaçırımlarını önleyecek tedbirlerin alınması ve hiç olmazsa vergi dağılımı yoluyla Sosyal adaletin sağlanması lazım geldiği kanısındayız.

YÜKSEK GELİRLİ VATANDAŞLARIN ETNOLOJİK DURUMLARI:

İstatistik Genel Müdürlüğünce yayınlanan 1964 yılındaki rakamlara göre bu yıl içinde 150 bin Liranın üzerinde net gelir sağlayan vergi ödeyicilerin sayıları:

2942 Gelir Vergisi ödeyen iş yerleri,
809 Kurumlar Vergisi ödeyen ortaklıklar olmak üzere

3751 adet firmadır. Bunların 1950'de İstanbul'da olup ödedikleri Gelir Vergilerine göre 6 grupta topladığımız Türk ve gayri müslim vergi ödeyicilerinin dağılımları şu şekildedir.

1 — Yılda 150 bin Lira ile 250 bin Lira arasında net gelir bildiren 780 vergi ödeyiciden:

433 ü Türk
347 si Gayri müslim,

2 — Yılda 250 bin Lira ile 400 bin Lira arasında net gelir bildiren 507 vergi ödeyiciden:

272 si Türk
235 i gayri müslim,

3 — Yılda 400 bin Lira ile 700 bin Lira arasında net gelir bildiren 323 vergi ödeyiciden:

205 i Türk
118 i gayri müslim,

4 — Yılda 700 bin Lira ile Bir milyon Lira arasında net gelir bildiren 185 vergi ödeyiciden:

95 i Türk
89 u gayri müslim,

5 — Yılda Bir milyon Lira ile iki milyon Lira arasında net gelir bildiren 98 vergi ödeyiciden:

55 i Türk
43 ü gayri müslim,

6 — Yılda iki milyonun üzerinde net gelir bildiren ve ekli cetvelde gösterilen 58 vergi ödeyiciden:

34 ü Türk
24 ü gayri müslim'dirler.

Şu rakamların dile getirdiği manaya göre İstanbul'da 150 bin Liranın üzerinde net gelir bildiren 1950 vergi ödeyiciden 1094 ü Türk, 856 si gayri müslim vatandaşlardır. Bu 856 gayri müslim vatandaştan 720 si Musevi olmak üzere geri kalan 136 si Rum ve Ermeni asıldırlar. İstanbul'da 2 milyon insan yaşa-

Hilmi ÖZGEN

Desen: Abidin DİNO

dığına ve bunların arasından 176 bin vatandaş gelir vergisine tabi iş yaptığına göre İstanbul nüfusunun ancak % 15 ini teşkil eden gayri müslim vatandaşlar yılda 150 bin Liranın üzerindeki net gelirleri % 43 üne ele geçirmektedirler.

Hele Musevi vatandaşlar sayısının sadece 44.000 olduğu düşünülürse yüksek gelir dilimindeki paylarının % 70'in üzerinde olduğu anlaşılır. Bu neden böyledir? İstanbul'da gelir vergisine tabi 176 bin vatandaş içinde sadece 37 bin gelir vergisi ödeyicisi gayri müslim olduğu halde bu vatandaşlar yüksek gelir dilimlerinin % 43 üne nasıl ele geçirmişlerdir?

Sebebi gayet basit. Türk asıllı iş adamları sadece belirli alanlarda babadan görme işlere bağlanarak kör topal geçirirlerken gayri müslim vatandaşlar özellikle dış ilişkileri ve ekonomik görüşlerinin genişliği bakımından en kârlı ticaret konularına el koymuşlardır. Bilhassa son 15 yıldan beri uygulanan yabancı sermaye yardımlarından da arslan payını alan bu vatandaşlar hızla gelişerek büyük kazançlar sağlamışlardır.

1943 yılında savaş ekonomisi zorunluğu ile adaletsiz bir vergi sistemi olarak uygulanan VARLIK VERGİSİ tatbikatı sırasında bu konu üzerinde önemle durularak:

190 milyon Lira, harp konjonktürü içinde fevkalâde kazanç sağlayan gayri müslim vatandaşlardan,

10 milyon Lira, beyannameli gelir vergisi ödeyen gayri müslim vatandaşlardan,

75 milyon Lira, gayri safi irad üzerinden kazanç vergisi ödeyen gayri müslim vatandaşlardan olmak üzere

Toplam: 273 milyon Lira vergi tahsil edilmiştir.

İstanbul'da tahsil edilen varlık vergisinin tamamı 345 milyon Lira olduğuna göre gayri müslim vatandaşlar varlıklarına ve gelirlerine nazaran vergi yükünün % 79'unu omuzlamışlar ve devlete ödedikleri bu vergileri son 15 yıl içinde fazlasıyla tekrar ele geçirmişlerdir.

Etnolojik açıdan gelirli kazanç grupları üzerinde önemle durmamız asla ırkçı ve dar görüşlü ilkelere dayanmayıp bunca çabalarımıza ve himayelerimize rağmen sömürü dallarında yine de yabancı asıllı gayri müslim vatandaşların önde gittiğini kanıtlamak

Desen: Abidin DİNO

Basın affı çıkarken

Basın suçlarının affına dair bir kanunun çıkarılmasına çalışılıyor. Basın suçları nedir, diye düşünmek gerekmektedir önce? Öyle ya basın suçlandırılan bir takım mülkiyetler olacak, ondan sonra basın suçlanacaktır. Basın suçlarının başında hakaret ve sövme gelmektedir. Elime bir gazete veya bir gazetede bir sütun geçirmiş biri, rasgele karşıdaki-ne hakaret edecek, sövecek midir? Yalan, dolan ve iftirada mı bulunacaktır? Eğer böyle suçlamaların affı için bir kanun getirilecekse, bu türlü suçları işlemeyi bir alışkanlık haline sokmuş olanlar, bugün bağışlansalar bile, yarın gene aynı suçları işlemeye devam edeceklerdir.

Sövme ve hakaretin ötesinde, fikir söylemeden ötürü suçlamalar vardır. Asıl üzerinde durulacak konu budur bızce. Fikir söylemeden ötürü suçlanma demokrasilerde ve özgürlük bulunan ülkelerde çoktan ortadan kalkmıştır. Hatta böyle bir suçlama tarihe karışmış, unutulmuştur. Sebabi ve hikmeti bızce malumdur, ülkemizde yeni bir fikir suçları icat etme çabası hüküm sürmektedir. Yani bir yandan basın suçlarını bağışlama gibi bir tasarısı — yaran koruma kanunu — getirilirken, bir yandan da fikir söyleyen suçlama (cezalandırma) maddeleri çıkarılmaya çalışılmaktadır. Elhak Adalet Bakanımız Hasan Dincer bu konuda çok marifetli olduğunu isbatla yektadır. Bu görüşü İsmet Paşa da bir konuşmasında pekiştirmeye çalışmıştır.

Basın suçlarının bağışlanması için bir tasarısı getirilirken, fikir söyleyerek yeni suçlar işliyecekler de ölümlerden ölüm beğenmeleri kapısı açılmaktadır. Fikir söyleme nedir? Çağımızda iki fikir sistemi vardır. Bunlar ümitsizdir. Üniversitelerde okutulur, öğretilir, uğruna savaşılır. Bunlardan biri kapitalizm, diğeri sosyalizmdir. İki fikrin de daha başlangıçta felsefesi, bilgi teorileri vardır. Kaynaklarını bilimden, bilimin gelişmesinden alırlar. İnsanlar bu iki sistemden birinin yanunda olurlar. Yani ya kapitalizmden, ya sosyalizmden yana olurlar. Azıcık ondan, azıcık ştekienden, karma, karmalama benimsemeler bilimsel değildir. Böyleleri gününü gün eden, idareyi maslahatçı, kapkaççı, fırsatçı kişilerdir. Bunlar fikir de söylemezler. Fikir söyleyenlerin karşısına, kuvvetli kim ise, ondan yana çıkarak dikilirler. Böyleleri ile ilginiz ve ilatiniz yok bizim. Onun için bu gibilerin üzerinde durmayacağız bile.

Sözümüz, kapitalizmi de, sosyalizmi de gerçekten bilenlerdir. Bunlara soruyoruz: bir ülkede, demokrasi, özgürlük varsa, o ülkede, kapitalizmden de, sosyalizmden de söz edilecek midir, edilmeyecek midir? Yahut kapitalizmin erdemlerinden söz edilirken, sosyalizm iska mı geçilecektir? Böyle yapılırsa, fikir söyleme olur mu? Birinin söylendiği, birinin yasaklandığı yerde özgürlük ve demokrasi var mıdır? Biri göklere çıkarılır, biri suçlandırılırken fikir söyleme namusundan söz edilebilir mi?

Sanırım ki, fikir söyleme namusu içinde olanlar, bilime saygıları bulunanlar bu sözlerimize olumsuz karşılık veremeyeceklerdir. Toplumla baskı yapan siyasi güçlerin niteliği ne olursa olsun, fikir söylemenin suçlandırılmayacağını düşünenler hiç bir zaman karşımıza çıkamayacaklardır. Bu sözlerimize hak vermezlik edemeyeceklerdir.

Mesele böyle anlaşılınca, konuya devam edelim. Bu memlekette fikir söyledikleri için, fikirlerini söyleme uğruna gazete, dergi çıkardıkları için, yazı yazdıkları için, örgütledikleri için binlerce insan siyasi haklarından, vatandaşlık haklarından yoksun bırakılmışlardır. Bugün değil bu, yıllardanberi böyledir bunlar. Faşist yönetim döneminde de, tek parti döneminde de, 27 Mayıs 1960 devriminden sonra da böyledir. Bu insanlar o kadar onurludurlar ki, kentlilerinin bir bağışlanma içinde olmadıklarını o kadar iyi bilirler ki, hiç bir zaman bir basın affını sığınmayı da istemezler. Çünkü tarihi sürecin eylemi içinde kimsenin bağışına tenezzül etmezler. Kaç basın ve özgürlük affı çıktı idi ise de bir istekte bulunmuşlardır. Bu insanlar kendileri adına yazıyorum gibi telâkki ederek bu satırlarına kızarlabilir.

Ama iki yenisini söylememde bir sakınca yok. Bunlardan biri, bir makale yüzünden — fikir söylediği için — yatan Şadi Alkışçı'dır. Öteki de suçlardan suç beğensin diye — gene fikir söylediği için — cezalandırılmak istenen Koyulhisar Savcısı Şiar Yalçın'dır. Şiar Yalçın, suçlandırılmak istenilen nedenleri madde madde sıralayarak bir bildiri ile kamuoyuna açıklamış, fikir çevrelerinden istimdatta bulunmaktadır.

Fikir söylenirken, bir bağışlama konusu ortaya çıkmışken, bunları da hatırlatalım dedik.

İçindir. Esasen yeni Anayasamız Türk vatandaşları arasında ırk, din ve dil bakımından hiç bir ayrıcalık tanımamış olduğundan toplumu bir yazar olarak bu vatandaşları hor görmek asla aklımızdan geçmez.

Ancak, iddia edildiği gibi yurdumuzda uygulanan liberal yöntemli karma ekonominin sermaye birikimini ve milli burjuvazi yaratılmasını sağlayamadığını ispatlamayı milli bir görev saymaktayız.

Eski Türk Mizahını etkileyen «Pis yahudi» tipleri bugün Balat, Kuledibi ve Sirkeci izbelerinde oturmamakta olup Talimhane, Teşvikiye, Şişli ve Topağacı semtlerinin en gösterişli apartmanları yerleşmişlerdir. Musevi vatandaşlarımızın ikinci dilleri olan Fransızca artık yerini İngilizceye terk etmekte ve yabancı sermaye kodamanları ile içli dışlı dolaplar çeviren ve milli politikacılarımızdan da yordakçılar bulan bu açık göz vatandaşlarımız Anadolu insanlarının sefaletine ve perişanlığına boş vererek dünya nimetlerini devşirmektedirler.

Bununla beraber, uzun müfettişlik yıllarında görmüşüzdür ki, Türk iş adamları vergi kaçırma ve karaborsa oyunlarında daha cesur ve gözdi pek oldukları halde gayri müslim vatandaşlarımız vergi bakımından vatandaşlık görevlerini daha büyük bir sadakatle yerine getirmektedirler. Liberal ekonomi sisteminin çapraşık kurallarından daha büyük bir ustalıkla faydalanan musevi vatandaşlarımız zekâlarının, kurnazlıklarının mükâfatını fazlasıyla elde ediyorlarsa bu onların kabahati olmasa gerektir. Değerli Hocam Şair Ahmet Haşim'in dediği gibi «Yahudide nefret ettiğimiz sadece zekâdır...» Ama şeytani bir zekâ, ama hilekâr, ama dalavereci. Mademki liberal ekonomi düzeninde bu işlemler normal oyun kuralları içindedir, ve ticari spekülasyon deyimi ile tanımlanmıştır. Bu oyunu iyi oynayanlar elbette zekâlarının hakkını alacaklardır.

● Sonuç

Yukardaki incelemelerle vardığımız sonuç şudur ki, yurdumuzda gelir dağılımında korkunç bir adaletsizlik hüküm sürmekte ve büyük kazançlar üretici faaliyetlerden daha çok aracı sınıfında iş yapanların ellerinde toplanmaktadır.

Ticari gelirlerin % 50'sini elinde bulunduran İstanbul kenti vergi ödeyicilerinin ödedikleri vergi miktarlarına göre, büyük kazançlar daha çok gayrimüslim vatandaşların ellerinde toplanmakta ve bunlar da, sanayi alanlarına uzun vadeli yatırımlar yapmaktan kaçınarak spekülasyon işlerine rağbet etmektedirler. İstanbul'da 1965 yılında 150 bin liranın üzerinde net gelir bildiren 1950 vergi ödeyiciden 1094'ü Türk, 856'sı gayri müslim vatandaşlardır.

Sayı bakımından Türk asıllı işadamları daha fazla görülmekte ise de, net gelirler toplamı bakımından gayri müslim vatandaşların kazançları Türk iş adamlarının kazançlarından % 17 oranında fazladır. Bu rakamlar İstanbul kentinin nüfusu ve vergi ödeyicilerinin sayıları ile karşılaştırılırsa, 176 bin gelir vergisi ödeyicisi içinde sadece 37 bin iş adamının gayri müslim oldukları ve yılda 150 bin liranın üzerindeki yüksek gelirlerin %43'ünü ele geçirdikleri anlaşılır.

Bu yurdun geleceği ve Anadolu insanlarının yoksul durumları ile Türk asıllı vatandaşlar kadar ilgilenmeyen gayrimüslim iş adamları ağır tüketim harcamaları ile hem hayat pahalılığına sebep olmakta ve hem de yabancı sermaye ortaklığı ile kurdukları

müşesseselerinin kârlarını yurt dışına aktarmaktadırlar. Türk ekonomi hayatına hakim olan ve bugünkü ticari koşullar içinde orta çağın (hanse - atik) gheirlerini hatırlatan İstanbul dükahı, etrafını çevreleyen yüzbinlerce gecekondü sakinleriyle her zaman patlamalara hazır tehlikeli bir durum göstermektedir.

Yaya kaldırımlarına lüks arabalar çekilerek yaya vatandaşların rahatça yürümelerine bile imkân verilmediği ve yüzlerce gece kulübü ile eğlence yerlerinde her akşam milyonların israf edildiği bu gehir, gelir dağılımındaki sosyal eşitsizlikler bakımından kanayan bir yara gibi yürekleri dağıltmaktadır. Büyük ökü gairi Tevfik Fikret zamanımızda yaşasaydı, İstanbul için yazacağı yeni (Sis) şiir eskisinden çok daha hoşucu ve zehirleyici olacaktı.

Öte yandan büyük kazançlar sağlayan ünlü doktor, avukat, mühendis ve müteahhillerin Maltıyeye bildirdikleri net gelirler inanılmayacak derecede az miktarlardadır. Düşünce ve politika hayatımızda büyük etkileri olan serbest meslek sahiplerinin ve sömürü şirketlerinin akıl hocahı yapan ünlü profesörlerin devrimci gençlik eylemlerine karşı inatla direnmeleri, demokrasimiz için büyük bir talihsizliktir. Bu yüzden bürokratik memur sınıfının namuslu kişileriyle Atatürk ilkelerine sıkı sıkıya bağlı üniformalı ölkücüler büyük bir bunalmış içindedirler. Devletten vergi alarak kaçırılan paraların gerici deneklere büyük bağışlar olarak dağıtılması ve eli sopahı tecavüz guruplarının beslenmesi bu bunalmış önlemeyeceği gibi sağ ve sol ideolojiler çatışmasında etkili bir denge unsuru da olamayacaklardır.

Anadoluda fakir toprak işçilerini sömürerek milyonlarca topraksız köylünün alın terlerini devşiren

büyük toprak ağaları 1965 yılında devlete 39 milyon lira gibi gülünç miktarda bir vergi ödemişlerdir. Devlet Planlama Teşkilatı'nca yayınlanan bir araştırma belgesinde büyük toprak sahiplerinin 1963 yılında 6 milyar lira gelir sağlayarak bir milyar lira vergi ödemeleri gerektiği ileri sürüldüğü halde, tahmin edilen miktarın %2'si oranında yani 24.5 milyon lira vergi ödemişlerdir.

Bu araştırma raporundaki rakamlara göre tarım alanında yılda 100 bin liranın üzerinde gelir elde eden 21 bin aile milli gelirin 6 milyar lirasını aralarında bölüşürlerken, milyonlarca toprak içişine ödedikleri ücretler toplamı 330 milyon lirayı geçmemektedir.

Kol güçlerinden başka dayanakları olmayan devlet ve kamu işletmelerinde çalışan emekçiler yılda 485 milyon lira vergi öderlerken feodalite kahtının büyük toprak ağalarının 30 - 40 milyon lira vergi ile yetinmeleri çok acı bir gerçektir. Biçimsel demokrasilerde anayasa sayfalarını süsleyen «Sosyal Adalet» ilkesi, varlıklı kişilerin yüreklerinde filizlenmedikçe, toprağından sökülün bir çiçek fidesi gibi sarıp solmaya mahkumdur. Moda defileleri ile yarıdınsevenler balolarında toplanan sosyete sadakaları milyonlarca yoksul ve çaresiz vatandaşımızın yaralarına merhem olamayacaktır.

Yurt sorunları üzerine ciddiyetle eğilmek ve toplum koşullarına en uygun düşecek çareleri arayıp bulmak zamana çoktan gelmiştir. Rakamların merhametsiz uyarısına kulaklarımızı tıkamamızın, ateşimizin yükseldiğini gösteren termometrelere kızmamızın ve bu konularda araştırma yapanları suçlamanın faydası yoktur.

Bunu böylece bilerek çaresini bulmak gerek...

Venezüella Gerilla Lideri Douglas Bravo konuşuyor!

Hüseyin BAŞ

SON günlerde Latin Amerika'nın yeni «Çeşsi olarak dünya basınında isminden sık sık bahsedilen Venezüella gerillacılarının lideri Douglas Bravo'nun hangi ortamda mücadeleye atıldığını geçen haftaki ANT'ta açıklamıştık.

Bu hafta da, Amerikan emperyalizminin durumunu, Amerikan emperyalizmine karşı geri bıraktırmış halkların ulusal kurtuluş savaşları, Bolivya halkına karşı girişilen terör hareketleri ve Venezüella gerilla hareketinin diğer Latin Amerika gerillaları ve özellikle Küba ile ilişkileri üzerine Douglas Bravo'nun görüşlerini bizzat kendi ağzından naklediyoruz:

«Kesinlikle ifade etmek gerekirse, halk için Amerikan emperyalizmi her şeyden önce şudur: Ülkenin tüm zenginliklerinin talanı, sefalet, açlık, sömürü, geri kalmışlık, müdahale...

Latin Amerika halkları için bu somut olarak Bolivya kalyanını, Venezüella petrolünün, Şili bakırının talanıdır. Yani bütün zenginliklerin sürekli ve sistematik bir biçimde soygunu... Başka ülkeler için durum bundan farklı değildir. Vietnam'da Yankee emperyalizmi, bombalarla, cinayetlerle, okullara, köylere saldırılarla kendisini belirler. Vietnam'ın 25 milyon nüfuslu bir kısmına direkt bir biçimde müdahale şeklinde ortaya çıkan Yankee emperyalizmi, yarım milyonluk askeri gücüne rağmen özgürlüğü için savaşmaya karar veren Vietnam'lıların cesaretini kırmayı başaramamıştır.

Emperyalizm Vietnam'da sadece ülkenin zenginliklerinin talanı anlamına değil, kan ve sefalet anlamına da geliyor. Dünya halkları için emperyalizmle Kuzey Amerika halklarının ilgisi yoktur. Birincisi ile ikincisi arasındaki fark, dünyanın bütün halklarının malumdur. Dünya halkları Kuzey Amerika emperyalizmini, Pentagon'un ve Dışişleri'nin faşist ve saldırgan güçlerini, Birleşik Devletler'in bizzat kendisi de ciddi güçlüklerle karşı karşıya bulunan emekçi yığınlarından ayırdetmesini bilir.

Başın ajanslarının, radyonun, televizyonun haberleri verdikle-

ri ve genel olarak halkın nasıl eğitildiği göz önünde tutulursa, Amerikan halkının her şeyi bulamamak görmesini yitirmemamak gerekir. Amerikan halkı bu yüzden, kendi ülkesinin sınırları dışında olup bitenleri her zaman gerektiği biçimde anlayamamaktadır. Birleşik Devletler'de halkın büyük çoğunluğunun Vietnam yada Venezüella'nın haritadaki yerlerini göstermekten aciz olduklarını biliyoruz. Amerikan halkı, genel olarak, büyük konsorsiyumların, bütün Amerikan tekeli sermayesinin bütün dünyanın zenginliklerini soyduklarının ve Amerikan halkının şu yada bu ölçüde iyi yaşamaması bu soygundan elde ettikleri paralarla sağladıklarının farkında değildir. Bununla birlikte, bugün soyulmakta olan Vietnam'ın, Venezüella'nın, Bolivya'nın, Guatemala'nın ve dünyanın bütün öteki ülkelerinin kurtuluşlarından sonra ne olacağını sormak lazımdır. Amerikan halkı, zenginlikleri Birleşik Amerika tarafından talan edilen bu ülkelerin sorunlarını işte o zaman daha iyi anlamaya başlayacaktır. Bu, Amerikan halkı için büyük bir aşama olacaktır.

Biz, Birleşik Devletler'in büyük ve devrimci bir sarantı geçireceğine inanıyoruz. Çünkü, Amerika halkının bugün içinde bulunduğu güçlükler, dünya halklarının kurtuluşları ölçüsünde gittikçe artacaktır. Eğer bugün Birleşik Devletler'in Vietnam Savaşı'na katılmasına karşı dev gösteriler yapıyorsa, eğer binlerce genç bu savaşa

katılmamak için yurtlarını terk ediyorsa, eğer binlerce genç Vietnam'da savaşmayı reddedip hapse giriyorsa, eğer Kuzey Amerikalı bir hekim «yeşil bereliler'i eğitmeyi reddediyorsa ve eğer bütün bunlar sadece tek bir Vietnam Savaşı için olabili-

Amerikan emperyalizmine meydan okuyan Venezüella gerillalarının lideri Douglas Bravo

yorsa, dünyada üç yada dört Vietnam yaratıldığında ne olacaktır?

Salt mantık açısından bakıldığında bu soruların yaygınlaşması, Amerikan halkını bizzat kendi hükümetine karşı devrimci bir aşamaya götürecektir. Bu arada, şimdi kendilerini savunmak için örgütlenmiş olan karaderrillerin gösterilerini de küçümsememek lazımdır. Bunlar

gelecekte bizzat Amerikan halkının da özgürlüğünü fethetmek için silaha sarılacağına kanıttır.

Douglas Bravo, Amerika'nın Venezüella'ya nasıl ve hangi metotlarla sızdığını, giderek ülkeye nasıl yerleştiğini şöyle anlatıyor:

«Amerika'nın Venezüella'nın iç işlerine karışması, orduyu yöneten ve sayıları hayli kaba-

rik olan Amerikan askeri heyetlerinin gelişine dayanmaktadır. Müdahale bugün kendisini en çok ekonomik alanda duyurmaktadır. Ama tarih bize tekeli sermaye fabrikalarını nerede toplamışsa, kapitalin orada ergeç askeri güçlerin himayesini istediğini göstermektedir. Kuzey Amerika'nın ülkemizdeki yatırımları muazzamdır. Yatırımların yüzde 75'i Kuzey Amerika'ya aittir ve bunun yüzde 10'u petrol alanıdır.

Venezüella'nın bugünkü petrol üretimi günde 3,5 milyon varildir. (Ortalama 140 milyon ton, 1962'de 170 milyon ton. Dünya petrol ihracatında birinci.) Bu petrol her geçen gün Amerikalılar tarafından daha düşük fiyatla kapatılmaktadır. Demir madeni için de durum aynıdır. Amerikan halkı, ülkemizin zenginliklerinin Kuzey Amerika tekelleri tarafından nasıl kıyasıyla soyulduğunu, talan edildiğini farkedebilirse, o zaman hiç kuşumuz yok, Birleşik Devletlerin bütün namuslu insanları emperyalizmin bu soygunu karşısında isyan edeceklerdir.

Ekonomik alanda Venezüella'nın ABD için önemini ve soygunun korkunçluğunu belirten bazı rakamlar verelim.

1946'da vatan haini Romulo Betancourt'un imzaladığı bir anlaşma, petrolümüzün Amerikan şirketlerine eskiye kıyasla daha ucuza satılmasını sağlamıştır. Bu anlaşma hükümlerine göre Pic Bolivar dağılarından yada Venezüella Güyan'ından çıkarılacak demir cevherinin tonu artık 12,5 santime satılacaktır. Yani Amerikalılar bizden aldıkları her ton demire karşılık bir tek traş bıçağı vereceklerdir.

Amerikalılar, işçilere karşı da, şirket karlarını daha sistematik biçimde artıracak metodlar uygulamaktadırlar. 1947-48 döneminde petrol şirketlerinde -60

Komer'in yeni bir küstahlığı!

Amerika'nın CIA yetistirmesi büyükelçisi Komer, ABD'den buğday ve donyağı ithal edilmesini öngören anlaşmanın imza töreninde yaptığı konuşmada, buğday ithaline mecbur olduğumuz bir sırada, «Türkiye dünya çapındaki tarım devriminde bir liderdir. Türkiye'nin zamanla dünyada gittikçe artan gıda sıkıntısı problemini hafifletmede kendine düşen payı sağlayacak buğday ihraç eden bir ülke haline gelmesi mümkündür» diye belirtmiştir.

TIP Genel Sekreteri Tarık Ziya Ekinli, Komer'in bu konuşmasına cevap

vererek Komer'in dile getirdiği niyeti açığa vurmuştur:

«Bu temenni, bugün olduğu gibi, Türkiye'yi tarım ekonomisine bağlı bir ülke olarak ileri kapitalist ülkelerin, özellikle Amerikan emperyalizminin bir pazarı halinde tutma özleminin bir ifadesidir.

Bir büyükelçinin görevli olduğu ülkede, o ülkenin temel ekonomik politikasına yön verme mahiyetinde tavsiye niteliği taşıyacak konuşmalar yapmasının, devletlerarası diplomatik teamül-lerde yeri yoktur. Böyle davranışlara

derhal en sert tepkiyle karşılanması lazımdır.

Geri kalmış bir ülke olarak Türkiye ancak sanayileşme ile kalkınabilir. Türkiye'nin sanayileşmeden, tarımda da kalkınması mümkün değildir.

Türkiye'nin kalkınma yöntemi, Türk toplumunun çıkarlarına uygun olarak Türk halkının kendisi tarafından tayin ve tesbit edilir. Bu konuda sömürücü emperyalist devletlerce görevlendirilmiş uzmanların, hele Komer gibi bir yabancı devlet temsilcisinin tavsiyelerine ihtiyacımız yoktur.»

che Guevara'nın devrim savaşını Venezuela dağlarında sürdüren gerillalar...

önünde tecavüz etmişlerdir.

1963'te yine Falcon eyaletinde, Pueblo Nuevo de la Sierra'da bir başka anti - gerilla komando birliği 16 yaşında genç bir köylü kızı tutuklamış ve kız 25 askerin tecavüzüne uğradıktan sonra subay tarafından kurşuna dizilmiştir.

Portuguesa eyaletinde bir köylü at kuyruğuna bağlanarak sürüklenmiştir. Lara eyaletinde hristiyan - sosyalist eğilimli bir örgüte bağlı zengin bir çiftçi tutuklanmış ve karısına gözleri önünde tecavüz edilmiştir.

Son yıllarda çoğu herkes tarafından bilinen cinayetler ve işkenceler birbirini kovalamıştır. Oroente eyaletinde tutuklanan Juan Pedro Roja'nın hayali kesilip, gözleri yerinden sökülerek öldürülmüş, Profesör Alberto Lovenio, işkence edildikten sonra zincire vurulmuş ve suya atılarak boğulmuştur. Kurtuluş Cephesi (F.L.N.) Başkanı Fabricio Ojeda'nın Amerikan Dışişleri'nin emriyle S.I.F.A. tarafından boğularak öldürülmesi ise, henüz hatıralardan silinmemiştir.

Venezuela Gerilla Hareketi'nin lideri Douglas Bravo'nun Latin ülkeleri gerilla hareketleriyle Küba arasındaki ilişkiler konusunda görüşleri şöyledir:

«Küba Hükümeti ve ordusu, hareketin öncüsüdür.

Çünkü Küba'da devrim iktidardadır. Bu önemlidir. Küba, işçilerin ve köylülerin iktidarda olduğu tek Latin Amerika ülkesidir. Dolayısıyla bugün bizim vermekte olduğumuz savaşa, en iyi imkânlar Küba'nın elindedir. Ama bu Latin Amerika ülkelerine, özellikle Venezuela'ya emirlerin Küba'dan verildiği anlamına gelmez. Bu şu demektir: Savaşın bugünkü aşamasında, öteki ülkelere kıyasla fedakarlıkta bulunmak Küba'ya düşmektedir. Çünkü en iyi ordu, Küba Ordusu'dur. Ve Küba'nın imkânları öteki bağımsızlık hareketlerine oranla daha geniştir.

Latin Amerika'nın herhangi bir ülkesinde, Kolombiya'da, Bolivya'da, Venezuela'da bağımsızlık hareketleri başarısızlığa uğrarsa eğer, bunun aynı zamanda Küba halkı için de bir başarısızlık olduğu ileri sürülebilir.

Öte yandan, bu ülkelerde kazanılan her zafer de, doğal olarak, Küba'nın zaferidir. Tıpkı, Küba'nın emperyalizme karşı kazandığı zaferin, Latin Amerika halklarının zaferi olduğu gibi...

... Mücadelemize değişik mülkiyetten savaşçılar da katılmaktadır. İşte örnekleri: Venezuela'da çarpanan gerilla şefi Quirife, Kolombiya doğumludur. Falcon'da şehit düşen German Lorenzo, daha önce üç yıl Kolombiya'da savaşmıştır. Yine savaşta toprağa düşen Raul Rubio, Küba'dır. Chirinos cephesinde şehit olan Rafael Menendez, İspanyol'dur. Falcon'da öldürülen Guillermo Lapp, Argentinli'dir.»

Not: Yazının hazırlanmasında, yakında ANT YAYINLARI arasında çıkacak olan «Douglas Bravo Konuşuyor» adlı eserden geniş ölçüde yararlanılmıştır.

NATO mikrop savaşına hazırlanıyor

Selma ASHWORTH
— Londra'dan yazıyor —

Batı Almanya'nın ve Batı Alman yöneticilerinin iç yüzünü sırası geldikçe Türk kamu oyuna sunacağımıza söz vermiştik... İşte son ay içinde ortaya çıkan bazı yeni gerçekler, bir kere daha Batı Almanya Federal Cumhuriyeti'nin nasıl korkunç bir savaş hazırlığı içinde olduğunu göstermektedir.

Son aylarda üç Batı Alman bilim adamı Doğu'ya kaçtı... Doğu Alman ve dünya basınında bazı açıklamalarda bulunular. Bunların en önemlisi Dr. Ehrenfried PETRAS'ın Doğu Alman televizyon, radyo ve yabancı gazetecilere verdiği demektir.

Biz bu demeyi açıklamadan önce çok önemli bir noktayı belirtmek istiyoruz: 23 Ekim 1954'de Paris anlaşmasına göre Federal Almanya şu koşulları kabul etmiş ve altına imza atmıştı: «Federal Alman Cumhuriyeti, toprakları üzerinde atom silahı, kimyevi ve biyolojik silah yapmamayı taahhüt etmektedir.» Bu anlaşmada «biyolojik» ve «kimyevi» araçları sunlar kastedilmektedir: «Biyolojik silah, zararlı böceklerin, yahut diğer canlı veya hayvan ölü organizmaların, veya onların zehirli ürünlerinin askeri amaçlarla kullanılması mümkün kılacak şekilde geliştirilmiş, hazırlanmış bir araçtır.» Diğer taraftan «Kimyevi silah, bğucu, zehirli, kaşındırıcı, tahriş edici, felc getiren, tümör ve yara hâsıl eden v.s. herhangi bir kimyevi maddenin askeri amaç için kullanılmasını mümkün kılacak araçtır.» (Kaynak: Britanya Beyaz Kitabı, Cnd. 9304, 1954).

1960'dan bu yana Westfalyada, Grafshaft Saurland Enstitüsü'nde mikrobiyoloji laboratuvarının müdürü olan Dr. Petras, son son derece ilginç demerinde, Batı Almanya'da, çok geniş sayıda bilim adamlarının, ABC (Atomik, biyolojik ve kimyevi) savaş araçlarının hazırlanmasında görevli olduğunu, Batı Alman ordusu subaylarının hiç çekinmeden, bakteriolojik ve kimyevi savaş araçlarının kullanılacağı yeni bir savaşın yakın olduğundan bahsettiklerini söylemiştir.

Bütün bu atomik, biyolojik ve kimyevi silahlar için gereken araştırmalar, özel örgütleniş enstitüleri ve Üniversiteler tarafından yapılmaktadır. Fakat araştırmaları finanse eden ve emirleri veren arka plandaki Savunma Bakanlığıdır.

Ekonomik ve politik nedenler, sırların ortaya vurulmasını önlemek ve araştırmaların asıl amaçlarını örtbas etmek için Batı Alman Ordusu Bundeswehr, bu çalışmalarını Üniversitelere v.s. bırakmıştır.

Biyolojik ve kimyevi savaş araçları sektörü, Batı Alman silahlanma programının en ciddi şekilde örgütlenmiş bölümüdür. Her şey Federal Almanya Savunma Bakanlığının kontrolü altındadır. Bakanlığın askeri teknoloji kısmı bu çalışmalardan mes'uldür. Geçenlerde Savunma Bakanlığında özel bir «ABC inceleme grubu» kurulmuştur. Ordunun «Sağlık ve Tıp servisi» de bir danışma heyeti kurmuş ve tıbbi yollardan bu çalışmalarda aktif rol alacağı belirtilmiştir.

Bir de Savunma Bakanlığının kendi araştırma merkezleri vardır: Bunlar Lüneburger Heide'de Munsterlager'de «ABC E 53» Alman ordusu araştırmalar merkezi; Sonthofen'de ABC Okulu ve Grafshaft'da ki Aerobioloji Enstitüsüdür.

Dr. PETRAS'ın çalıştığı Grafshaft Saurland Mikrobiyoloji Enstitüsü ise 1959'da Batı Alman Savunma Bakanlığı tarafından B ve C savaşları için incelemeler yapmak üzere kurulmuştur. İlk alman karara göre Enstitü doğrudan doğruya Savunma Bakanlığına bağlı olacaktı. Fakat sonra işi üstü kapalı duruma sokmak gayesiyle «Fraundorfer Derneğine» bağlandı.

DOGUYA KAÇAN BİLGİN PETRAS
— Mikrop savaş hazırlığını ifşa etti —

Dr. Petras: «Enstitünün tüm çalışma programını öğrendim. Batı Almanya'da ABC savaş için gereken araştırmaları yapan bilim adamlarını yakından tanımak fırsatını buldum. Tarih tekrerrür etmekte ve gene sayısız bilim adamı, Batı Alman militaristlerinin elinde oyuncak olmayı kabul etmektedir.» demiştir.

Enstitünün personel adedi 70 ile 80 arasındadır. Bunların sayısının yakın bir gelecekte daha da artacağı muhakkaktır. Enstitüde ancak Savunma Bakanlığının süzgecinden geçmiş kimseler çalışabilir. Enstitüde görev almak isteyen bilim adamları, doğrudan doğruya Savunma Bakanlığının T II 2 departmanına başvurmak zorundadır.

Enstitüde biyolojik ve kimyevi etkiler püskürtülen «aerosol»lar üzerinde çalışmalar yapılmaktadır. Amaç bir sahada savaşında, geniş toprakları tüm çorak kılacak biyolojik etkiler ve bunları kullanabilmek için gerekli silah araçlarının hazırlanmasıdır.

BUNLAR DIŞINDA, GRAFSCHT ENSTITÜSÜ'NDE BÜTÜN NATO ÜYESİ DEVLETLERİ KAPSAYAN BİR VİRUS MERKEZİ KURULMUŞTUR. Bu NATO VİRUS MERKEZİNDE, yüzlerce tifüs, paratifüs ve entritis virüslerinin koleksiyonu yapılmaktadır.

Grafshaft Enstitüsünün, Savunma Bakanlığı ve NATO kuvvetleri için yapmış olduğu en yeni araştırmalar:

1 — Fosforik asit esterlerinin (ester = asitlerle alkollerden kondansasyon yolu ile elde edilen bir kaç bileşenden biridir.) teneffüs edilmesiyle meydana gelecek zararlar. Maymun ve fareler üzerinde yapılan deneylerde, kimyada ilk defa olarak son derece zehirli fosforik asit esterlerini yapma metodlarını tekamül ettirmişlerdir.

2 — Fosforik asit esteri TP 59 ile deneyler ve antitodların fareler üzerindeki etkisi ve aynı zamanda butil - metilfluor-fosforik asit ester'i üzerinde çalışmalar. (TP 59 son derece zehirli bir bileşimdir. Sarın ile Soman arasında bir yapısı vardır. Sarin ile Soman, her ikisi de Kimyevi savaş etkenidir.)

3 — TP 60 tarafından zedelenmiş fareler üzerinde histo - patolojik incelemeler. Bu basit TP 60 terimi, aslında kimyevi savaş etkeni Soman'dır.

4 — Askeri hareket sırasında nükleer radyasyon ile kimyevi savaş etkenlerini bir arada faaliyete getirip, etkilerini artırmak bakımından araştırmalar yapılmıştır.

Son iki yıl içinde Batı Alman ordusu Bundeswehr'in ABC deney merkezi E 53 ile Grafshaft Enstitüsü arasındaki yakınlık büsbütün arttırılmıştır. Grafshaft enstitüsünün buluşları otomatikman, Savunma Bakanlığının elinde askeri silah olarak sonuçlanmaktadır.

İşte Batı Alman militarizminin NATO'yu da içine alarak ne gibi emeller peşinde koştuğu hesbellidir. Bütün bu gerçekler karşısında Batı Alman Savunma Bakanlığı sözünü sadece: «Grafshaft Enstitüsünde sivil savunma için araştırmalar» yapılmaktadır diyebilmek ve herkesin dev yalana inanacağını sanacak kadar safdillik etmektedir.

Yazımıza, Dr. Petras'ın açıkladığı gerçeklerin üzerine tüy diken bir haberle son vereceğiz: İngilterenin The Times gazetesinin Bonn muhabiri Peter Schmitt «Mikrobiyolojik araştırmalarda Almanya, İngiltere ile yakın ilişki kurmuştur. Ve her iki memleket bu konulardaki buluşlarını paylaşılmaktadır.» demektedir.

Sosyalist devletleri, savaşa hazırlanmakla, saldırganlıkla suçlayanlar, bu gerçekler karşısında ne diyecekler?

Sekizinci Baskı

İnce Memed

Yaşar Kemal

Yaşar Kemal'in ikinci cildi de çok yakında ANT YAYINLARI tarafından yayınlanacak olan İNCE MEMED romanının birinci cildi çıkmıştır. Lüks krom renkli ofset kapak içinde 425 sayfa 15 Liradır.

ROMAN GİBİ

Sabiha Serte'nin 1919 - 1950 arasındaki mücadelesini belgeleyen anıları. 422 sayfa 15 Lira

SAVAŞ ANILARI (2. Baskı)

Ernesto Che Guevara'nın Küba devrim savaşına öyküsünü anlatan kitabı. Türkçesi: Seçkin Çagan, 300 sayfa, 10 Lira.

SIYAH İKTİDAR

Genç zenci lideri Stokely Carmichael Siyah İktidarı anlatıyor. Türkçesi: Can Yücel, 200 sayfa, 7.5 Lira.

NAZIM HİKMET'İN POLEMİKLERİ

Kemal Süller, ünlü ozanın bütün kalem mücadelelerini bir araya getiriyor. 174 sayfa, 7.5 Lira

SABAHATTİN ÂLİ DOSYASI

Yakın tarihin en korkunç siyasi cinayetine Kemal Süller ilk defa ışık tutuyor. 174 sayfa, 7.5 Lira.

ORTADİREK

Yaşar Kemal'in onbeş yılda tamamladığı dev üçlünün birinci kitabı. 460 sayfa, 15 Lira.

YER DEMİR GÖK BAKIR

Yaşar Kemal, dev üçlünün ikinci kitabında insanın bir düş dünyası yaratışını anlatıyor. 496 sayfa, 15 Lira.

ÖLMEZ OTU

Yaşar Kemal'in dev üçlünün son bölümü. Türkçeyi en büyük ustalıkla kullandığı kitap. 456 sayfa, 15 Lira.

ÜÇ ANADOLU EFSANESİ

Yaşar Kemal'in kaleminden Köroğlu, Karacaoğlu ve Alageyik efsaneleri. 288 sayfa, 10 Lira.

GERİLLA NEDİR

Che ve Castro'nun hocası Alberto Bayo, gerilla tekniğini öğretiyor. Türkçesi: Mekin Gönenç, 104 sayfa, 5 Lira.

YAŞANTIM

Yevtuşenko, Stalin dönemi ve sonrasında sanat hayatını anlatıyor. Türkçesi: Tektaş Ağaoğlu. 144 sayfa, 5 Lira.

Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI - P.K. 701 İstanbul
İstanbul Dağıtım: GE - DA
Ankara Dağıtım: AYDIN KİTAPÇI
Ege Dağıtım: DATİC

Halkın sınıfların dümensuyunda yürüyen Türk İşçi Demirsay ve Tunç, şimdi de yeni kanunlarla sendika diktatörlüğüne ilan etmeğe niyetleniyorlar.

Devlet himayesinde sendika diktatörlüğü!

Kemal SÜLKER

İKTİDAR, Türk - İşçi işbirliği halinde Türk işçilerine yeni yeni tuzaklar kurmanın ve bunları yasalastırmanın çabası içindedir. İşçi hareketlerinde hoguna giden bir yolun izlenmesine çok önem veren İktidar, Türk - İşçi kendisi için işçilerin tek temsilcisi saymakta kararlı görünmektedir. Çünkü yeni İş Kanununa koyduğu bir ilke, bu anlayışın elle tutulur en olumsuz örneğidir. Nitekim Sendikalar Kanunu, işçi ve işveren mesleki teşekkülleri olarak «sendika, birlik, federasyon ve konfederasyonlar» gösterdiği halde İktidar asgari ücret tesbit komisyonunda sadece «bölgesinden en çok işçi ve işvereni temsil eden Ankara'daki en üst derecedeki işçi ve işveren teşekküllerinin değişik iş kollarından seçecekleri beşer temsilciye» yer vermektedir. Böylece yalnız bir işçi konfederasyonu ile işbirliğini sürdürmede çıkar gördüğü açıktır. O kadar ki Çalışma Bakanlığı, hazırladığı tasarı taslaklarını bile Türk - İş'ten başka bir işçi konfederasyonuna göndermeyi reddetmektedir.

Şimdi hazırlanan tasarılar, fiilen mevcut olan özgür ve devrimci işçi konfederasyonu ve onun üyelerini ortadan kaldırmayı amaç edinmiştir. Yalnız işçi örgütlerinden yardım almayı ilke bilen devrimci, özgür sendikalara gelen, yada gelmesi mümkün olan eğitim ve grev yardımlarının önü kesilmek istenmektedir. Bu yolda bir tasarı maddesi kaleme alınmıştır. Ayrıca işkolu düzeyinde toplu sözleşme yapabilmeye olanağını elinde bulunduran Lâstik - İş gibi, Türkiye Maden - İş gibi sendikaları bu haktan yoksun bırakmanın yolları da akıllarınca bulunmuştur ve bu amaçla maddeler hazırlanmıştır.

Uluslararası Çalışma Teşkilatı kongrelerine katılacak işçi delegeler ile gidecek danışman iş-

çilerin, o ülkedeki bütün işçi konfederasyonlarını temsil edebilmesi geleneği yıllardan beri yerleşmişken Çalışma Bakanlığı, şimdiye kadar bu yola bağvurmanın ve DİSK'in temsilcilerinin de gözlemci işçi üye olarak B.İ.T. Kongresi'ne katılmasının yolunu açmamıştır.

İşçiler arası ilişkilerde, olumsuz muhalefeti yok etmeyi amaç bilen yeni çalışmalar, yeni rüzgarlar ekmeden öteye bir yarar sağlamayacak ve bu rüzgarlar belki bir gün fırtına koparacaktır. Nitekim «işyerlerinde vuku bulan kanun dışı olaylar hakkında rapor» hazırlayanlar, ister

istemeyişverenlerin ve İktidarın bazı olumsuz tutumlarını da yansıtmaktan kendilerini kurtaramamışlardır. Adı geçen rapordan III. bölümündeki 2. paragraf, gerçekten dikkati çekici-

«Bazı işverenlerin, toplu sözleşme rejiminin gereklerine henüz tam olarak ittibak edememeleri ve kısaca vadeli menfaatleri ön plana alarak, işçi sendikaları arasındaki mücadelede tarafsızlıklarını tam olarak koruyamamaları da, işçilerin kanunsuz fiil ve hareketlere bağvurmalarına

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ yurt içinde ve dışında EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no. 1. kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Türk sinemasında 1698'den kalanlar...

MARKSİST öğretinin, insan problemini gökten yere indirip, kişinin sorunlarına yönelik, onu, üyesi olduğu toplumun ekonomik ilişkisi ve gelişmelerinin koşulladığı nesnel fenomen olarak çözümlemeye girişmesi, Türk sinemasının olduğu kadar, ileri kapitalist ülke sinemalarının da sırtı çevirdiği bir yöntemdir. Ancak söz konusu sinemalar, kişisini, marksizm ve onun çağımızdaki biçimlerinin dışında kalan çağdaş düşünce akımları içine oturtmaya çabalarken, Türk sineması ne yapmaktadır?

Aktarıpısal ilişkilerin ötesinde «insan» çözüm aramaya yönelik sinemamız, bu denemesinde kendi ulusal, geleneksel kültür ve kaynaklarından kopukluğu bir yana, Dostoyevski'den Camus'a uzanan mirasın, yoğun üstyapı fenomenlerinin sentezi üzerine kurulu dış ülke sinema kültürünün çok uzaklarında kalmaktadır. Yeteneksizlik, Türk filmi belli bir şekilde etkilemektedir. Kişi, ona bağlı dramatik yapı, giderek tüm sinematografik yapı bu «bilgisizlikten» nasibini almaktadır.

Bir film, dramatik yapısının, kişinin, tüm biçimsel özelliklerin, dialektik çelişki öğeleri olarak estetik bir düzeyde determine ettikleri bir sentezdir. Açık ki, bu sentez öğelerinin birbirlerine olan kopmaz ilişkileri, farklı nitelikleri, bütünü de etkileyecektir. Burada bu öğelerden, kişi ve dramatik yapıyı ele alıp, diğer sorunları dışarda bırakacağız. Türk sinemasında kişi sorusuna eğilirken, çağımızdan çok, çağımız gerisinde kalan görsel yapıtlara dönmekte yarar vardır. Klasik idealist çağın çoğun dram yapıtlarında, kişi çoğunlukla iç çelişkileri olmayan, psikolojik (ruhbilimsel) boyutlardan yoksun bir entrika parçasıdır. Çatışması, somut değerler uğruna toplumun kendisi ile, kişisi ile olan değil, evrensel düzenin mutlak ahlaksal değerleri ardında, soyut gayelere yönelmiş bir çatışmadır. Bu nedenle, matematiksel yapı dram, kişiyi üstündeki ideal

değerlere kavuşturma yolunda, iyi düşünülmüş, belli kapalı bir planla kurulmuş, bir soruya cevap aramaktan çok bildiği bir gerçeği en ussal biçimde yanıtmaya çalışan bir yapı gösterir. Çelişkisi, senteze götürecek gücün yoksun kişinin yerini, entrika alır, dramatik yapı, boyutsuz kişinin değil, entrikaların üstüne kurulmuştur.

Yakından bakıldığında Türk sinemasının da, kişinin boyutsuzluğu ile, aynı özellikleri gösterdiği görülür. Ancak kahramanının karşısına koyduğu sorunların ve çözümlerin (üstyapısal) ilkelliği, geçerliliği yönünden, çok daha gerilerde yaşadığı görülür. (Klasik çağ dramında, soyut da olsa, kahramanın yöneldiği değerler, köklü çağın felsefi düşüncesine dayanan, sistematik, büyük ideallerdir).

İnsanı yabancılaştıran gerçek ahlak değerleri yerine, hiçbir geçerliliği, akla uygunluğu olmayan uydurma «toplum değerlerine yönelik Türk sinemasının insanı» da, iç çelişkilerinden, psikik çatışmalarından yoksun, hazır, yeni değişme ve gelişmelere açık olmayan, kendi kendi ile aynı kalan bir film ögesidir. Kişi dramatik yapıyı sürükleyecek gücün uzak olunca, yukarıda saptadığımız gibi, yerini entrikaya bırakacaktır. Yeşilçam'ı çağdaş sinema düzeyinin dışına iten, «kişi için değil, entrika için sinema» formülüdür.

Ancak, sadece bir dış etki sineması olarak, kişilik belirleyememesi bir yana, bu dış etkilerin (entrikaların) aralanışı ve uygulanışında, akla uygun bir kapalılığı olmadığı için, en uç, en dış, işlevsiz, yapay olayları, boş çuvala tokarcasına konuya doldurmak, entrika sinemasının neden başarısız olduğunu açıklar bir bakıma. Bu özellik, anlamsızlığın, karmaşıklığın karşı konmaz bir biçime girmesine, aralarında, mantıksal, doğal bir bağ kalmayan olayların «entrika bolluğuna» yer açmasına sebep olmaktadır. Tüm bağlarını yitiren kopuk entrikaları raslantı ile çözümlenmek-

ten başka bir olanak kalmamaktadır geriye. (Kadın Asla Unutmaz, Ağla Gözlerim, Sabah Yıldızı... entrika ve raslantı bolluğunun örnekleridir).

Açık ki, Türk sinemasında çözüm, belli bir (x) değerine götüren a'dan z'ye bilinmeyen dolu bir denklemde, bu öğelerin yerlerinin belirlenip ayıklanması biçiminde bir işlemi gereksinmektedir. Yatay yönde bu çalışma, dikleşip, kişinin iç çelişkilerini, sorunların gerçek boyutlarını çözümlemeye girince, kendi doğasına ters düşer. Türk sineması bir çözümleme sineması olabilmek için, belli bir kültür aşaması ile tüm yapısını değiştirmek zorundadır.

180 film çevrildi bu yıl. Bunlardan 30'u tekel-leşme yolundaki yapımcıların yaptıkları renkli filmler. Sabah Yıldızı, Kadın Severse, Ayşem, Ka-tüp, Abbasa Sultan, Cemile, Aşka Tövbe, İstanbul Geceleri, Vahşi Bir Erkek Sevdim, Hakanlar Sa-vaşı, Şeyh Ahmet, Kederli Günlerim ve diğerle-ri... Yine bu yıl, biraz da Ortadoğu'yu uyutmak i-çin olacak, arap dostlarımızla Co-Productionlar'a giriştik. Frankenstein, Dev Adam, Fantoma, U-çan Adam, Casus Kıran, Maskeli Beşler'le top-lumsal gerçekçiliğimizi sürdürürken, Ringo «The Autlaw»la, «The great train robbery»den bu ya-na, 50 yıl içinde en-kötü «Western»i yapmayı ba-şardık. Filme göre şarkı yerine, şarkıya göre film geleneğimizi devam ettirdik: Atlı Karınca, Benim de Kalbim Var. Yine bu yıl, beyaz perdede kara-gözlük yaptıktan usanan bazıları, sahneye geç-ti: Gülsüm Kamu, Muhterem Nur, Devlet Devrim, Nilüfer Köçyiğit. Şarkıcılardan Berkant, Büyük-burç, Aksoy, Tezcan film çevirdiler. Sesizgüzel «Kara Sevdas» ile ün saldı. Paris'teki Türk film-leri haftasında, Kızılurmak — Karakoyun, Bitme-yen Yol, Sevmek Zamanı, Denize İnen Sokak gös-terildi. Antalya'da ve Robert Koleji'de ödüller da-ğıtıldı. Ve bir yıl aramızda kaldı, birşey getirme-den.

Veysel ATAYMAN

Amil olmaktadır. Kanuna uygun olarak teşkilatlanma ve diledikleri sendika kana-hyla sözleşme yapma im-kânları kısıtlanan işçilerin kanun dışı yollara iltifat etmeleri ihtimalini hiç bir zaman unutmamak gere-kir.

Burada bizim altını çizdiği-miz kelimeler, asıl kanunsuz di-ye nitelendirilen olayların ger-çek nedenini teşkil etmektedir. Nitekim raporda Münferit Ne-denler diye adlandırılan bölüm-de çok gölülen bir işveren tutu-mu da «neden» olarak şöyle yer almıştır:

«... işverenlerin, toplu söz-leşme rejiminin icabı olan sendikacılık yerine, kısa vadeli menfaatlerin etkisi altında «sun'i işçi kuruluş-larına âlet olmaları veya bu gibi kuruluşların teşvik-içi olmaları da işçilerde büyük bir huzursuzluk bir-rikimine sebep olmaktadır. Huzursuz bir işçi toplulu-ğunun ise kanunsuz yolla-ra daima iltifatı mümkündür.»

Bilin adamlarının da gayet iyi bildikleri gibi işçileri huzur-suzluğa iteleen nedenler ara-sında suni işçi kuruluşlarına âlet olmak veya suni işçi kuru-luşlarını bizzat yaratmak da bu-lunmaktadır. Bugün bir sendika enfasyonu varsa bu, işverenler-den pek çoğunun iltifat ettiği bu tutum ve bazı bölge çalışma müdürlüklerinin partizanca davranışlarla toplu sözleşme yetkilerini, iktidar partisinin âlet haline gelebilmiş sözlüfona sendikalara haksız olarak tanı-mış olmaları yüzündendir.

Şimdi görülen odur ki; hu-

zursuz işçi topluluğu, yeni yasa-lar yoluyla iktidar partisinin po-litikasından yana olan bir kon-federasyonun çalışma hayatında diktatörlüğünü ilan etmesine yeşil ışık yakacaktır. İşçi mu-halefetini ortadan kaldırma a-macı güden yeni tasarımlara-rın, bugün nedenleri bilinen hu-zursuzluk kaynaklarının teme-li olacağından hiç şüphe edilme-melidir. Bu çabalar, çalışma hayatında sonu nasıl biteceği şimdiden kestirilemeyecek hu-zursuz bir ortamın çevresini ge-nişletecek ve huzursuzluk ate-şinin ısısını artıracaktır.

«İdareyi ve adliye kanunla-rı eksiksiz uygulamaya ikna et-mekte yarar gören İşveren Konfederasyonu Komisyonu, ça-lışma barışının eksiksiz tasta-mam sürüp gitmesini istiyorsa, tek çıkış yolu anayasanın ça-lışma hayatı ile ilgili ilkelerinin uygulanmasında ısrar etmesidir. Bu arada yeni heveslere kapılan iktidarı, sendika özgürlüğünü ağır şekilde baltalayan, hatta gerekince Uluslararası Çalışma Teşkilatı Genel sekreterliğine ta-le şikâyet yol açacak tasarımla-ra yönelmemesi için -kendi çı-karı açısından da- ikaz etmesi-dir.

İşçilerin hangi sendikaya ger-çekten üye olduklarının anlaşı-lmasının en pratik yolu «refe-randum»dur. Bunu işletmek muhtemel huzursuzlukları da önleyecek, hele yarın tek işçi konfederasyonu'na gidilmesi ha-linde çıkacak olayları ancak ve ancak dikta hevesinden vaz geç-mek yolu önleyecektir. Sosyal patlamaların ateşçileri daima kısa görüşlü iktidarlar, onları destekleyen işverenlerle, onların uyguladığı olumsuz, unutmaya-lım.

ANT'nin Dördüncü Cildini Aldınız mı?

Kütüphanelerinde ANT ciltlerini bulundurmak isteyen okurlarımız için dördüncü cilt ve cilt kapakları hazırlanmıştır. Cilt kapakları 15, dördüncü cilt 50 Lira, da-ha önceki ciltlerimizin fiyatı ise 75 Liradır. İstanbul'daki okurlarımız Hürriyet Gazetesi karşısındaki «Cağaloğlu — Başmusaşık Sokak, No. 10/11, Tan Apartmanı»ndaki idareha-nemize bizzat gelerek isteklerini temin edebileceklerdir. Taşradaki okurlarımız ise, istekle-rini, «ANT Dergisi — PK 934 — Sirkeci — İSTANBUL» adresine bildirmelidirler. Ciltler ve cilt kapakları, talep sırasına göre ödeme olarak adreslerine gönderilecektir. Ambalaj ve posta masrafları karşılama» üzere ödeme ücretine her cilt kapagi için 3 Lira, her cilt için 5 Lira ilave edilecektir. Yalnız dördüncü cilde mahsus olmak üzere ellerinde 70 - 104. sayılar bulunan okurlarımız ANT idarehanesine gelerek 20 lira fark verdikleri takdirde hazır 4. cilt alabilirler.

ANT'a abone olarak 100 lira tasarruf ediniz

ANT Dergisi, abonelerine büyük bir tasarruf imkanı sağlamaktadır. Piyasada 125 Kuruş'a aldığımız ANT Dergisi'ni abone olduğunuz takdirde 86 Kuruş'a okuma-nız mümkündür. Zira ANT'nin yüzde 32 indirimli abone tarifesi şöyledir: Yıllık 44 Lira, 6 aylık 22 Lira, 3 aylık 11 Lira... ANT'a abone olanlar, ayrıca, ANT YAYINLA-RI'nın bütün kitaplarını yüzde 20 indirimli satın alarak imkânına sahiptirler. Bunun için ANT YAYINLARI'na bizzat gebneleri, yada istedikleri kitapların yüzde 20 in-dirimli ücretlerini «ANT Dergisi — P.K. 934 — Sirkeci — İSTANBUL» adresine posta havaleyle göndermeleri ka-fidir. Havale kağıdının arkasına abone numarası ve iste-nilen kitapların okunaklı listesi de yazılmalıdır. Böylece, ANT'a yıllık abone olan bir okurumuz dergiden ve bu-güne kadar yayınlanmış olan kitaplarımızla önümüz-deki bir yıl içinde yayınlanacak olan kitaplarımızın hep-sinden toplam olarak 100 Lira civarında tasarruf sağla-mış olacaktır.

(Bedri — Milliyet, 12.2.1969)

Bâbüâli basınında türeyen Ali Kemal'ler

CHP'nin çabası ve metodu!

Marx'ın yaptığı tahminlerin çok büyük bir çoğunluğunu yanlış kulan şey, aslında toplum hayatının alt yapısını demokratik yollardan da değiştirmenin mümkün olduğu görüşünün fiilen ispat edilmiş olmasıdır. Şimdi, bozuk düzeni değiştirmek görevini yüklenmiş bulunan CHP, Marx'ın kehanetlerindeki yanılma istidadına Türkiye'de de ağırlık kazandırmanın, Marx'ın Türkiye'de de geçersiz ve gereksiz olduğunu ispat edebilmenin çabası içindedir.

ÖZCAN ERGÜDER
(Ulus - 9.2.1969)

CHP grupları adına Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ile Manisa Senatörü Doğan Barutçuoğlu, Atalan ve Gölüce Köyü olaylarını yerinde incelemişler ve bu konuda hazırladıkları raporu dün basına açıklamışlardır. Raporda «TIP ve ona bağlı yan kuruluşlar ve aşırı sol fikirli dernekler hadiseyi hemen istismara bağlayıp anarşi çekline dönmesini istemektedirler.» denilmektedir.

(YENİ GAZETE - 12.2.1969)

refinî korumaya çalışıyor.» Beslemeler istiyorlardı ki, ulusal haysiyet ve bağımsızlığın savunucusu oldu hiçbir şeye müdahale etmesin, polis de devrimci gençleri dilediği gibi kırarak emperyalist donanmanın erlerine İstanbul'u en mahrem yerlerine kadar açsın. Ve utanmadan, Türk Ordusu'nun bir generaline ders vermeye kalkıyorlardı!

Allahın günü dinden imandan dem vurup namus, haysiyet üzerine kimseye söz söyletmeyen ümmetçi basının halli de kelleinin tam anlamıyla yüzkarasıydı. Amerikalıları savunmak için devrimci gençlere düzmece planlar maledip, kızıl bayrak masalları uyduran hapishane kaçağı Mehmed Şevket Eyyig'nin gazetesi Bâbüâlide Sabah'ta İrfan Dursun, devrimci gençlik liderlerinden İ.T.Ü.Ö.B. Başkanı Harun Karadeniz'e ders vermeye kalkarak Amerikan meddahlığının en rezil örneklerin-

den birini gösteriyordu: «Ulus karşı sorumluluk yüklenen, e ulusun yaptığı kanunlara karşı da sorumlu olur aslanım. Bu bir. Ülkemizin geleceğinden kendisini sorumlu gören, bu geleceği tehlikeye atmamaya da mecburdur. Bu iki! Gelelim üç-çüncüsüne: Ülkenin geleceğini Amerika'nın bilmem kaçması filosu değil, sen ve senin gibi kışkırtıcılarla kışkırtıcılar tehlikeye sokuyor. Senin nene lâzım gevrek şümit, ye yumuşacık ekmeğini, sükrat verene! Yâni, sen okuyup adam olmağa bak, diyorum.»

Türkiye halkı, Bâbüâli'nin bu hyanetini önce de görmüştür. Büyük sermayenin ve emperyalizmin hizmetindeki kalemlerin başka türlü davranmasına da imkân yoktur. Bağımsızlık bayrağı çeken gençleri «kızıl bayrak» çekmekle suçlayanlar, Ali Kemal'in hangi akibete uğradığını hatırlayamayacak kadar gaflet içindedirler.

Korkunç Plan!

Amerikan 6. Filosu'nun gelişinin protesto etmek ve bazı hadiseler çıkarmak için hazırlık yapan solcuların arasına sızmayı başaran iki milliyetçi genç, anarşistlerin hadise çıkarmak için yaptıkları planı açıklamışlardır: «Kendilerinden olan bazı kadınları Amerikalı denizcilere peşkeş çekmek ve onları önceden planlanmış yerlere götürerek buralarda kadınların üzerlerini yırtarak kendilerine te-cavüz edildiği yaygarasını koparmak.»

(BUGÜN - 11.2.1969)

ANT'nın Notu: 6. Filo'nun bir önceki gelişinde de Bugün Gazetesi aynı ifşaatı yapmış, fakat plan bir türlü gerçekleşmemişti. Bu defa da öyle... Solcu kadınlar arasında kendisini Amerikalılara peşkeş çekecek kimse çıkmayacağı için Bugün daima «palavra» duruma düşmekten kurtulamayacaktır. Bir dahaki sefere de yalancı çıkmaması için sağ cepheden «peşkeş çekilmeğe tesne» bir kadını solculara emanet vermeleri Bugün'e tavsiye olunur.

AMERİKAN 6. Filosu'nun yine küstahça İstanbul'a gelmesi ve erlerini karaya çıkartması, Türk basınında kalem oynatanlar için de yeni bir imtihan vesilesi oldu. Devrimci Türk gençlerinin büyük tepkiyle karşıladıkları, ölümlü göze alarak direndikleri bu ziyaret bir kısım yazarlar tarafından açıkça, bir kısmı tarafından da zımnen kınanırken, hemen her gün köşelerinde «vatan, millet» nutku çeken nice yazarların da ulusal haysiyetini ne kadar nasıpları olduğu anlaşıldı.

Ziyaret günlerinin en yüz karartıcı yazısı, şüphesiz yeni bir «Ali Kemal» kimliğiyle meydana çıkan Son Havadis'in isimsiz başyazarının hezeyanlarıydı. Son Havadis'in ismini gizleyen, aslında politikaya karışmış bir iktisat profesörü olduğu Bâbüâlide ve üniversitede pekâlâ bilinen başyazarı, düşman filonun savunucusu kesilerek devrimci

Türkiye gençlerini şöyle tehdit ediyordu: «Altıncı Filo'nun yapacağı yeni ziyaret, yaz aylarındaki hezimetin revansı maçı mahiyetindedir. Amerikalı denizciler, geçen defa Doğu - Batı soğuk harbinin mücadele mihraklarından birine düşüklüklerinden habersizdiler. Bu seferki ziyaretlerinde, aynı derecede pasif durmayacakları tabiidir... Şüphesiz hükümet de, artık kadife eldiveni çıkartacağını ih-sas etmelidir.»

Demokrat Parti'den Hürriyet Partisi'ne, oradan CHP'ye kadar çılmadık kapı bırakmamış ve sonunda AP'ye kapılanmış olan Son Havadis başyazarı profesör, bu Ali Kemal'ere özgü yazısından dolayı devrimci yazarlardan, örneğin İdris Küçükömer'den, İhami Soysal'dan hakettiği cevabı aldı.

Fakat Son Havadis yazarları Amerikan borazanlığında devam ediyordular. İşte Orhan Seyfi Orhon, «Hiyanet Vesikası» başlıklı yazısında gençlere şöyle saldırmıştı:

«Bunların hiçbirinin hatırdan geçmiyor mu ki, İstanbul'a gelen bu 6. Filo bizim dostumuz ve müttefikimiz Amerikalı kendisiyle işbirliği yaptığımız deniz kuvvetlerinden ayrılmıştır. Aynı zamanda bu bizim müdafaa kuvvetlerimizin bir parçası demektir. Biz Türkiye'yi bununla müdafaa edeceğiz. Bir devletin müttefik ile müşterek müdafaa kuvvetlerine faarruz edilir mi? Bunun kendi kuvvetlerimize karşı sabotajdan farkı var mıdır? Savaş zamanında olsaydı, bunu yapanlar vatan haini olarak kurşuna dizilirdi. Siz kimsiniz, 6. Filo'yu nasıl sokmayacaksınız? Ne ile sokmayacaksınız?»

Orhon, ertesi gün de haince yazılarına devam ederek devrimci gençliğe karşı «sıkıyönetim» istiyordu: «Bazı işaretler ve alametler memleketin başına gelebilecek felâketleri gösteriyor. Üniversite bahçesindeki Beyazıt Kulesi'ne solcular kızıl bayrak çekerlerse, olağanüstü tedbirlerin zamanı gelmiş sayılır. Memleketin milli varlığından so-

Eşşek zenginler!

Ve içinden dedim ki: «Demek bizdeki solcuların çoğu otomobillerini nereye, nasıl park edeceklerini bile bilmeyen ve otomobilleri ile fakir — fakara dard olan bu eşşek zenginlerin yüzlerinden sosyalist oluyorlar.» Böyle düşündüğüm için kendime kızdım. «Adamlar zenginler diye, otomobilleri var diye, neden kendilerine eşşek diyor-sun? Ayıp, günah değil mi?» dedim. Üzüldüm. Sırtından sular sızıyor. Tekrar hastalanıp yataklara düşeceğim diye korkuyorum. Hususi otomobilleri sahiplerinin yaya kal-şurularını babalarının mah gibi kullanmalarından, eşşek sıfatına müste-hak olduklarına karar verdim.

İSMAİL OGUZ
(B. Sabah - 11.9.1969)